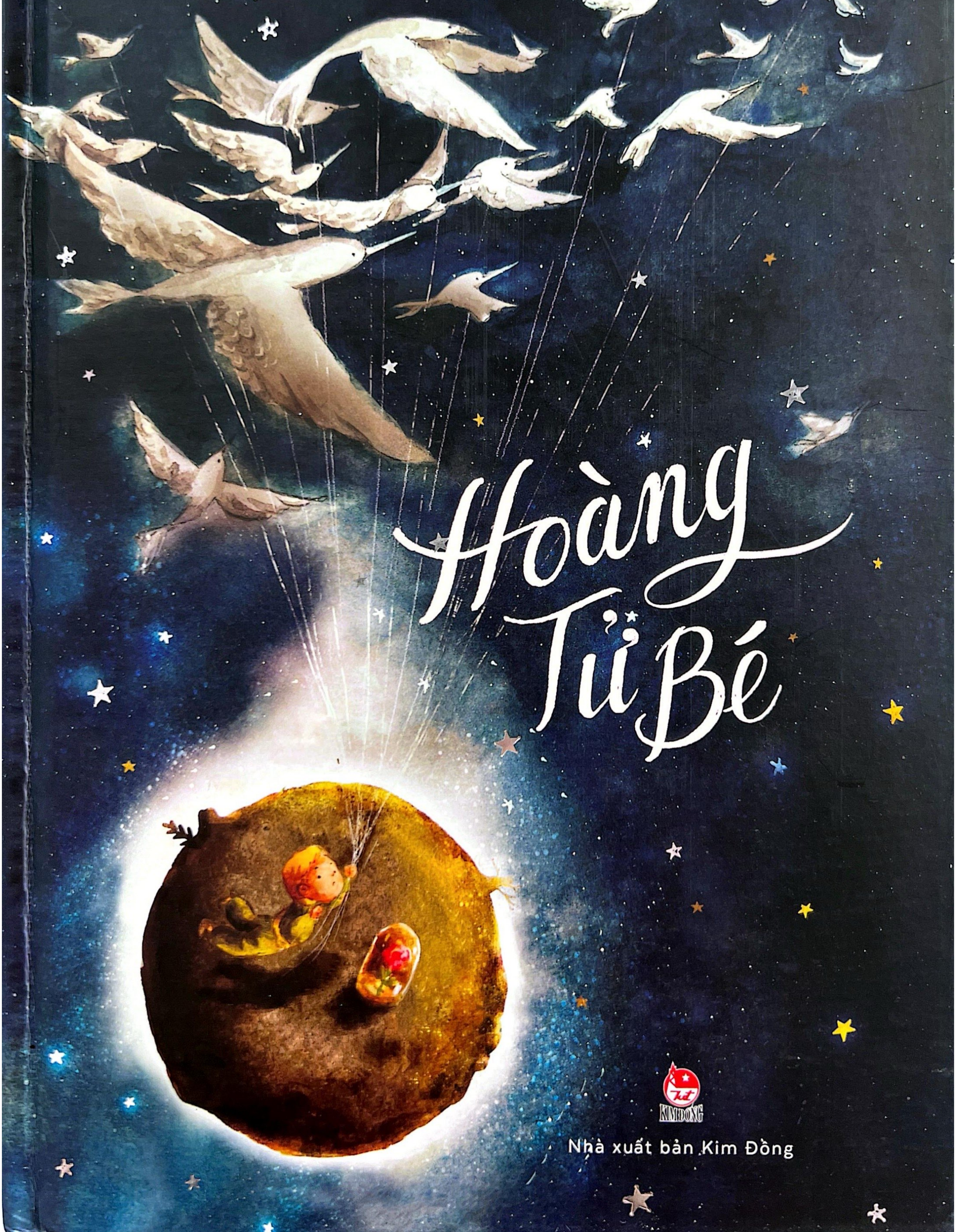
Antoine de Saint-Exupéry
Nguyễn Thành Vũ *minh họa*
Nguyễn Thành Long *dịch*

Hoàng Tử Bé

Nhà xuất bản Kim Đồng

Antoine de Saint-Exupéry

(29.6.1900-31.7.1944)

Nhà văn Antoine de Saint-Exupéry sinh tại Lyon, Pháp. Chiến tranh Thế giới lần thứ nhất ông theo mẹ sang Thụy Sĩ. Năm 1917, trở về Pháp, học trung học tại Paris, sau đó ông vào trường Mĩ thuật. Trong chiến tranh Thế giới lần thứ hai, ông tham gia không quân. Ngày 31.7.1944, máy bay của ông mất tích trên bầu trời Địa Trung Hải.

Dịch giả, nhà văn Nguyễn Thành Long (1925-1991) là cây bút chuyên về truyện ngắn và kí, đã cho xuất bản nhiều tập sách. Ngoài sáng tác, ông còn dịch *Hoàng tử bé, Quê xứ con người của* Saint-Exupéry.

Biên mục trên xuất bản phẩm của Thư viện Quốc gia Việt Nam

Saint-Expéry, Antoine de
Hoàng tử bé / Antoine de Saint-Expéry ; Minh hoạ: Nguyễn Thành Vũ ;
Nguyễn Thành Long dịch. - Tái bản lần thứ 1. - H. : Kim Đồng, 2019. - 144tr. : tranh màu ; 24cm
Tên sách tiếng Pháp: Le Petit Prince
ISBN 9786042147866

1. Văn học thiếu nhi 2. Truyện ngắn 3. Pháp
843 - dc23
KDL2301p-CIP

Xuất bản theo Hợp đồng sử dụng tác phẩm dịch
giữa Chủ sở hữu và Nhà xuất bản Kim Đồng, 2015

* Trong bản dịch đã từng in ở NXB Kim Đồng,
dịch giả lấy tên truyện là “Em bé con nhà trời”

Thiết kế, trình bày: Tạ Quốc Kỳ Nam, Lai Tiểu Bảo

Antoine de Saint-Exupéry

Nguyễn Thành Vũ *minh họa*

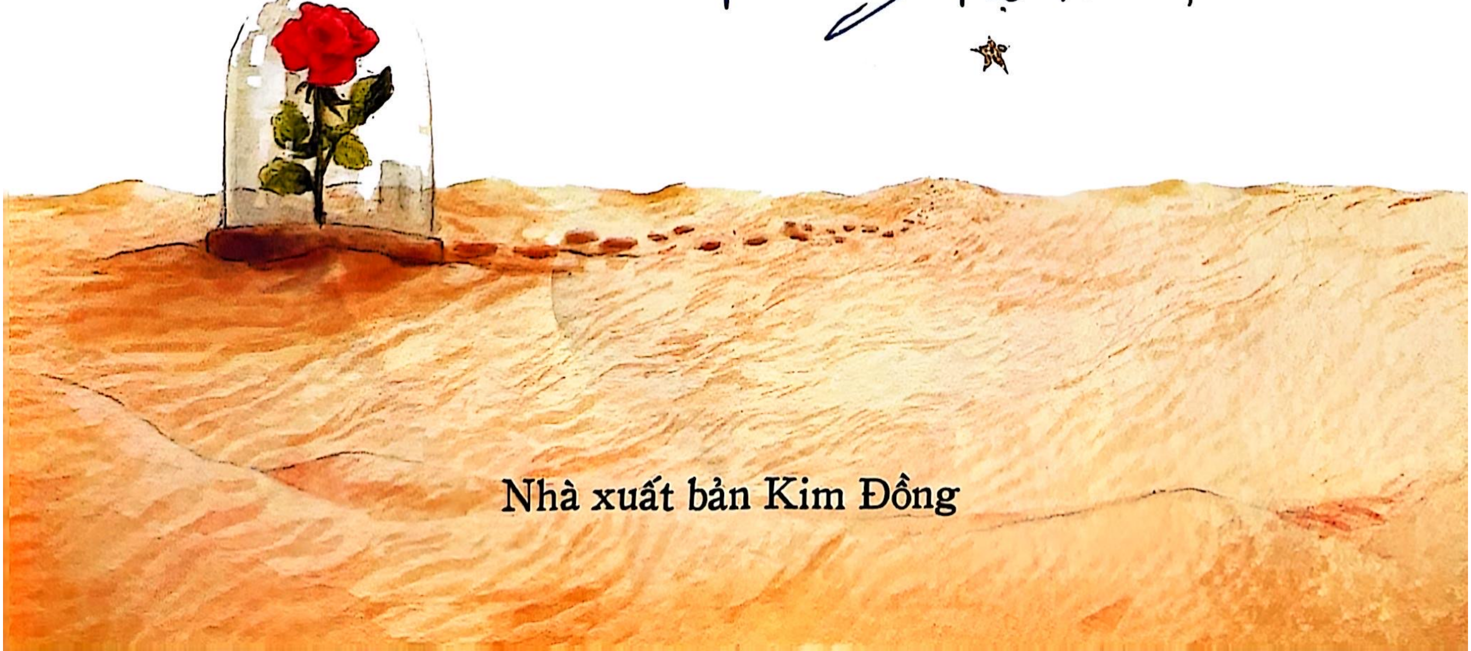
Nguyễn Thành Long *dịch*

Hoàng Tử Bé

SG, ngày 26/4/2021

Thương yêu tặng Duy - Việt

Mẹ Mai Thảo

Nhà xuất bản Kim Đồng

Tặng Léon Werth

Anh xin lỗi các em nhỏ vì đã đem tặng sách này cho một người lớn. Anh có một lẽ đáng kể: ông người lớn này là người bạn tốt nhất của anh trên đời. Anh có thêm một lẽ nữa: ông người lớn này cái gì cũng hiểu được, cả sách viết cho trẻ em. Anh có một lẽ thứ ba: ông người lớn này là người nước Pháp, ở đây ông ta đói và rét. Ông ta cần được an ủi. Nếu mà các lẽ ấy vẫn không đủ, anh xin tặng sách này cho em bé là ông người lớn đó trước kia. Tất cả mọi người lớn đều từng là trẻ con (nhưng ít các ông ấy lại nhớ được như thế). Vậy anh chữa lại câu đề tặng của anh:

Tặng Léon Werth ngày ông còn là cậu bé.

I

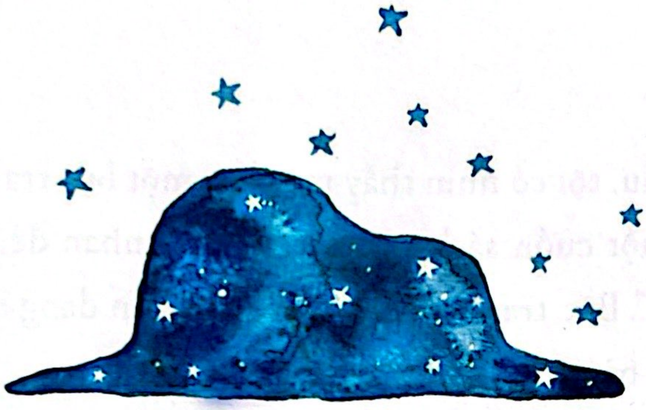
Hồi lên sáu, tôi có nhìn thấy một lần, một bức tranh tuyệt đẹp, trong một cuốn sách về Rừng Hoang nhan đề: "Những câu chuyện có thật". Bức tranh vẽ hình một con trăn đang nuốt một con thú dữ. Đây là bản sao của bức vẽ.

Trong sách, người ta nói:

"LOÀI TRĂN NUỐT CHỬNG CẢ CON MỒI, KHÔNG NHAI. SAU CHÚNG CHẲNG NHÚC NHÍCH GÌ ĐƯỢC NỮA VÀ NGỦ SÁU THÁNG LIỀN ĐỂ TIÊU HÓA CON MỒI."

Từ đó, tôi hay nghĩ đến các chuyện xảy ra trong rừng rậm, và đến lượt tôi, với một cây bút chì màu, tôi vẽ được hình vẽ đầu tiên của tôi. Hình vẽ số một của tôi. Nó như thế này:

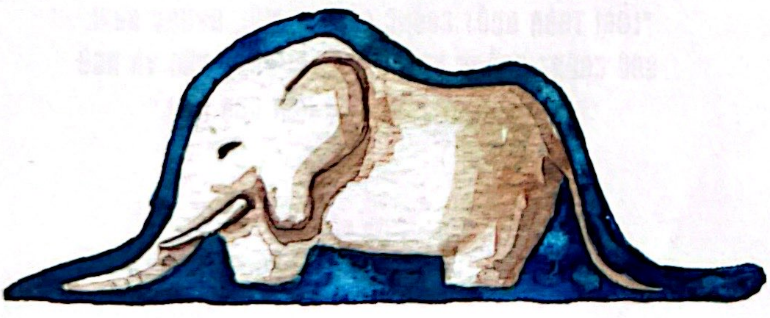

Tôi đưa cho các người lớn xem kiệt tác của tôi và hỏi họ bức vẽ của tôi có làm cho họ sợ không.

Họ trả lời:

"SAO MỘT CÁI MŨ
LẠI LÀM CHO SỢ ĐƯỢC?"

Bức tranh của tôi đâu có vẽ một chiếc mũ. Nó vẽ một con trăn đang tiêu hóa một con voi. Thế là tôi vẽ lại bên trong bụng trăn, để cho các người lớn có thể hiểu được. Đối với người lớn, bao giờ cũng phải giảng. Bức vẽ số hai của tôi thế này:

Các người lớn khuyên tôi hãy để qua một bên các bức vẽ trăn nhìn bên ngoài hay bổ đôi kia đi, và hãy để tâm vào môn địa, môn sử, môn toán và môn ngữ pháp. Như vậy, vào tuổi lên sáu, tôi đã bỏ một cuộc đời họa sĩ tuyệt diệu.

Tôi thất vọng vì bức vẽ số một và bức vẽ số hai của tôi không thành công. Các người lớn không bao giờ tự mình hiểu được điều gì, và trẻ con lúc nào, lúc nào cũng phải giảng giải cho các ông, đến nhọc!

Thế là tôi phải chọn một nghề khác, và tôi học lái máy bay. Trên thế giới, đâu tôi cũng từng có bay một tí. Và môn địa lí, đúng thế, có giúp cho tôi nhiều. Chỉ nhìn qua, tôi biết nhận ra đây là Trung Quốc chứ không phải vùng Arizona. Cái đó cần lắm, nếu ban đêm ta bị lạc.

Như vậy đấy, trong cuộc đời tôi, tôi có hàng đống những cuộc gặp gỡ với khối người quan trọng. Tôi đã sống nhiều ở nhà những người lớn. Tôi đã nhìn thấy họ rất gần. Việc này vẫn chẳng làm tôi đánh giá họ khá hơn bao nhiêu.

Khi gặp một người lớn có vẻ hơi sáng suốt một chút, tôi liền đem bức vẽ số một mà tôi vẫn giữ, để thử ông ta, ông ta trả lời hoài: "Đây là một cái mũ". Thế là tôi chẳng thèm nói với ông ta về rắn trăn, rừng hoang hay trăng sao gì nữa. Tôi tự hạ ngang tầm ông ta. Tôi nói với ông ta về bài bạc, về đấu bóng, về chính trị và về cà vạt. Thế là người lớn rất lấy làm bằng lòng được gặp một người biết điều như tôi.

II

Như vậy đó, tôi đã sống một mình, chẳng có ai thật sự chuyện trò, cho đến một hôm tôi hỏng máy bay trong sa mạc Sahara cách đây sáu năm. Có cái gì trong máy vỡ. Nhưng vì tôi đi một mình, không thợ máy, không hành khách, tôi bắt đầu cố chữa cho được ca hỏng khó khăn này. Đối với tôi, đây là một việc sống chết. Phải dè lắm tôi mới đủ nước uống tám ngày.

Buổi tối đầu tiên, thế đấy, tôi ngủ trên mặt cát, mọi vùng có người ở đều cách một nghìn dặm. Tôi còn chơ vơ hơn nhiều so với kẻ đắm tàu ở trên bè giữa biển cả. Vậy mà các bạn tưởng tượng, tôi ngạc nhiên biết bao khi mờ sáng hôm sau, có một giọng nói nhỏ nhẻ, lạ lắm, đánh thức tôi dậy. Giọng ấy nói:

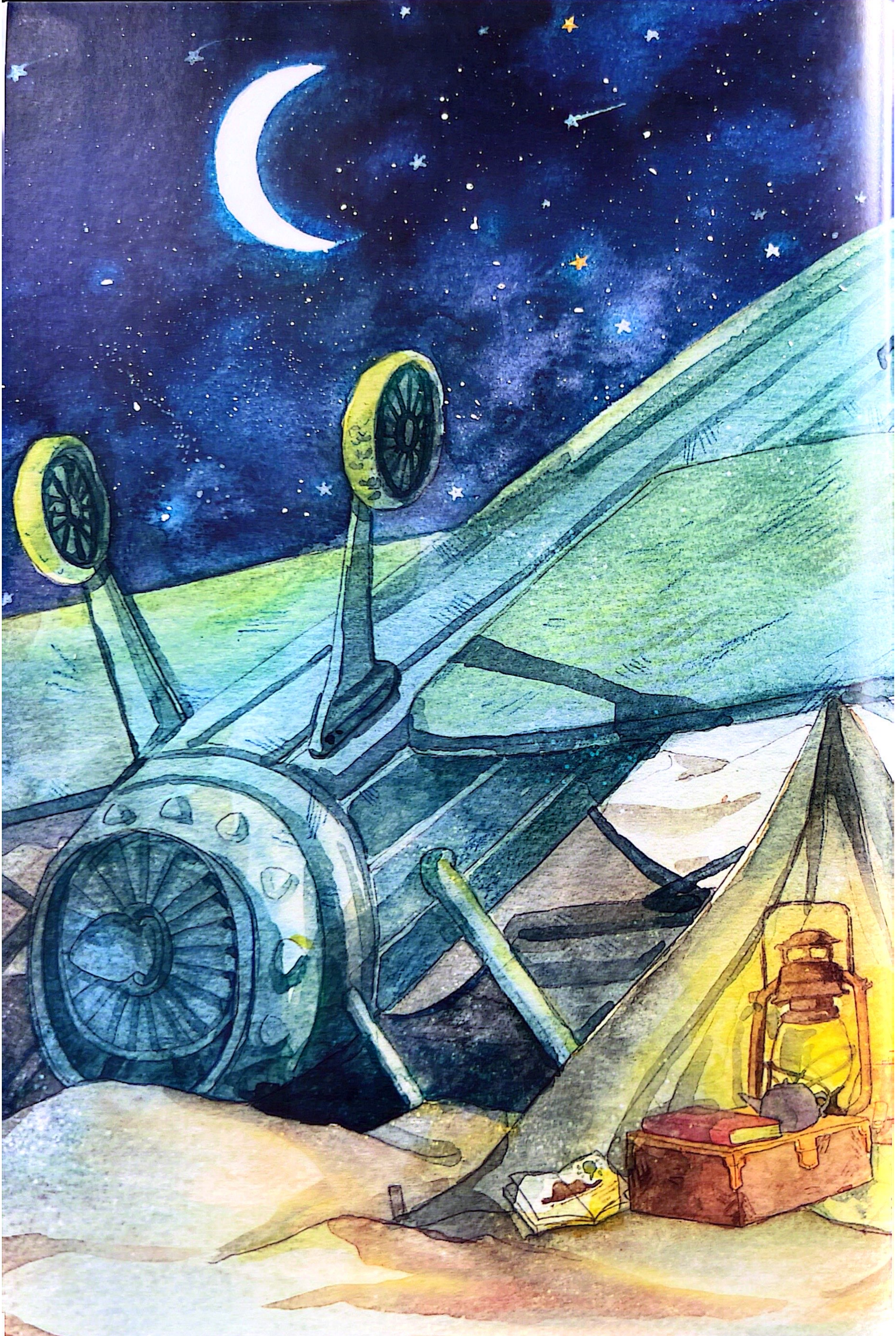
- Ông làm ơn... ông vẽ giúp tôi một con cừu!

- Hả?

- Vẽ giúp tôi một con cừu...

Tôi bật lên như bị sét đánh. Tôi dụi mắt. Tôi nhìn kĩ. Tôi thấy một cậu bé hết sức dị thường đang nghiêm trang nhìn tôi. Đây, bức chân dung đẹp nhất mà về sau tôi vẽ được về cậu bé ấy:

Nhưng bức vẽ của tôi hẳn là còn kém đẹp hơn người mẫu rất nhiều. Lỗi đâu phải tại tôi. Tại người lớn mà tôi nản lòng trong sự nghiệp hội họa, vào lúc lên sáu, và tôi chẳng học vẽ một tí nào hết, ngoài các con trăn, nhìn bên ngoài hay bổ dọc.

Mắt tròn xoe kinh ngạc, tôi nhìn hình người hiện ra trước mắt. Các bạn chớ quên rằng lúc bấy giờ tôi đang cách mọi vùng có người ở là một nghìn dặm nhé. Thế mà cậu bé của tôi không có vẻ gì là bị đi lạc cả, cũng không chết nhọc, chết đói, chết khát, chết sợ. Em không có bộ tịch gì của một đứa bé bị lạc giữa sa mạc, một nghìn dặm cách mọi nơi có người ở. Sau cùng, mở được cái miệng tôi hỏi:

- Nhưng... em đang làm cái gì đây?

Thế là em lặp lại câu lúc nãy, rất dịu dàng, như đó là một điều rất hệ trọng:

- Ông làm ơn... hãy vẽ giúp tôi một con cừu.

Khi rõ ràng là bí ẩn quá rồi, ta không dám không tuân theo. Đang bị tai nạn có thể chết, lại ở một nghìn dặm cách mọi nơi có người, lời yêu cầu đối với tôi lại hết sức vô lí, tôi đành rút từ trong túi ra một tờ giấy và một cây bút máy. Nhưng tôi liền nhớ ngay rằng

mình đã chỉ học môn địa lí, môn sử, môn toán và môn ngữ pháp nhiều nhất, nên tôi nói với cậu bé (tôi hơi khó chịu) rằng tôi không biết vẽ. Em trả lời tôi:

- Không hề gì. Ông vẽ cho tôi một con cừu.

Vì tôi chưa hề vẽ một con cừu nào, nên tôi vẽ lại cho em một trong hai bức hình duy nhất mà tôi có thể vẽ. Hình con trăn bụng kín. Tôi ngạc nhiên nghe cậu bé trả lời:

- Không! Không! Tôi không thích con voi trong bụng con trăn đâu. Con trăn nó thật là nguy hiểm, mà con voi thì kềnh càng quá! Ở quê tôi, voi bé tẹo kia. Tôi cần một con cừu. Vẽ cho tôi một con cừu!

Thế là tôi vẽ. Em nhìn chăm chú, rồi nói:

- Không, con ấy ốm quá rồi. Ông hãy làm con khác.

Tôi vẽ.

Cậu bạn tôi mỉm cười dễ thương, giọng khoan dung:

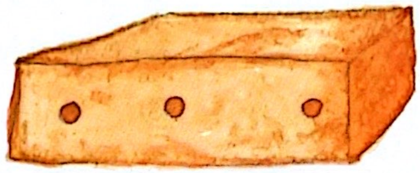
- Ông nhìn xem... không phải cừu, nó là dê. Nó có sừng mà...

Tôi liền vẽ lại bức vẽ một lần nữa. Nhưng bức này cũng bị bác như những bức trước:

- CON ẤY NÓ GIÀ QUÁ. TÔI MUỐN MỘT CON CỪU SỐNG ĐƯỢC LÂU CƠ.

Không có đủ kiên nhẫn, vì tôi sốt ruột muốn bắt tay vào việc tháo ngay cái máy, thế là tôi nguệch ngoạc bức vẽ này:

Và tôi nói to:

- Cái này là cái hòm. Con cừu em thích nó ở trong đó.

Nhưng tôi hết sức kinh ngạc thấy khuôn mặt của vị giám khảo trẻ tuổi của tôi sáng rỡ lên:

- Đúng là tôi muốn như thế này đây! Với con cừu này, có cần nhiều cỏ không ạ?

- Sao em hỏi thế?

- Vì căn nhà tôi, nó bé tí tẹo mà...

- Chắc là đủ, em ạ. Con cừu tôi cho em cũng chỉ bé tí.

Em cúi đầu xuống bức vẽ:

- Chẳng bé quá đâu... Ôi! Nó ngủ rồi đây này!

Và thế đấy, tôi làm quen với hoàng tử nhỏ.

III

Phải rất lâu, tôi mới hiểu em từ đâu đến. Cậu hoàng tử hỏi tôi nhiều câu mà dường như không bao giờ chú ý nghe tôi trả lời. Chỉ là những tiếng ngẫu nhiên buột ra dần dần nói cho tôi hiểu mọi sự. Ví dụ như, khi lần đầu em chợt thấy chiếc máy bay của tôi, (tôi sẽ không vẽ chiếc máy bay đâu: bức vẽ đó sẽ phức tạp hơn nhiều lắm, so với tài vẽ của tôi) em hỏi tôi:

- Cái kia là vật gì thế?

- Không phải vật. Nó bay được đấy. Nó là một chiếc máy bay. Đó là chiếc máy bay của tôi.

Tôi tự hào nói cho em biết là tôi bay. Em bé liền kêu lên:

- Thế ra ông rơi từ trên trời xuống?

- Phải, - tôi nói khiêm tốn.

- Ôi, đã lạ lùng chưa...

Và hoàng tử bật lên một tiếng cười khanh khách rất xinh nhưng làm tôi cáu lắm. Tôi muốn ai cũng phải đánh giá nghiêm trọng mọi tai nạn của tôi. Cười xong, em nói thêm:

- Thế là cả ông, ông cũng từ trên trời xuống? Ông ở hành tinh nào?

Tức thì tôi thấy lóe lên một tia sáng gì đó, về sự có mặt bí ẩn của em, và đột nhiên tôi hỏi:

- Thế ra em ở một hành tinh khác tới?

Nhưng em không trả lời tôi. Em vừa nhìn chiếc máy bay của tôi vừa lắc đầu khe khẽ:

- Nhưng mà, ngồi trên cái đó thì ông cũng chẳng thể tới đây, nếu ông ở xa quá...

Rồi em đắm mình mơ màng rất lâu. Sau đó, móc túi lấy con cừu, em lại ngắm nghía mê mệt của báu đó của mình.

Các bạn hãy tưởng tượng là tôi bị kích động như thế nào bởi lời tâm sự nửa vời về "các hành tinh khác" ấy. Vì vậy, tôi cố tìm hiểu rõ hơn:

- Cậu em, em từ đâu đến? "Quê em" là đâu thế? Em muốn mang con cừu của ta về đâu?

Sau một lát im lặng trầm ngâm, em trả lời tôi:

- Thuận lợi nhất, với cái thùng ông cho tôi, là ban đêm, cừu có thể dùng nó làm nhà ở.

- Được chứ. Em mà ngoan, ta còn cho em một sợi dây để buộc cừu ban ngày. Và một cái cọc nữa.

Lời đề nghị đó có vẻ làm cậu hoàng tử không vừa lòng:

- Buộc? Ôi! Ngộ nghĩnh chưa!

- Nhưng không buộc, nó sẽ đi lung tung, đi lạc...

Rồi người bạn mới của tôi tức thì lại bật cười:

- Nó đi đằng nào được cơ chứ?

- Bất cứ đâu. Cứ đi thẳng...

Đến đó, cậu hoàng tử nghiêm trang nhận xét:

- Không hề gì. Quê tôi bé lắm!

Rồi, với một chút xíu ngậm ngùi, có lẽ thế, em nói thêm:

- Nếu mà cứ đi thẳng thì chẳng lấy gì làm xa...

IV

Vậy đấy, tôi biết được một điều nữa thật quan trọng: Rằng cái hành tinh quê quán của cậu em chỉ nhỉnh hơn cái nhà có một chút!

Điều ấy chẳng làm được tôi ngạc nhiên nhiều lắm. Tôi vẫn biết ngoài các hành tinh lớn như Trái Đất, Sao Kim, Sao Hỏa, Sao Thủy, mà người ta đặt tên cho, có hàng trăm ngôi sao khác, đôi khi bé đến nỗi người ta lấy kính nhìn xa ra soi cũng khó thấy. Khi một nhà thiên văn khám phá ra một trong bọn chúng, nhà thiên văn ấy cho nó một con số. Ví dụ ông gọi nó là "thiên thạch 3251". Tôi có những lí do chính đáng để tin rằng cái hành tinh của cậu hoàng tử, từ đó cậu đến đây, là thiên thạch B.612. Thiên thạch đó chỉ được trông thấy có một lần trong kính nhìn xa, năm 1909, bởi một nhà thiên văn Thổ. Ông ta liền lí giải ồn ào về sự khám phá của mình tại một hội nghị quốc tế về thiên văn. Nhưng do cách ăn mặc của ông ta, chẳng ai tin điều ông ta nói. Người lớn là thế mà!

May mắn cho thiên thạch B.612, một nhà độc tài Thổ buộc nhân dân Thổ phải mặc quần áo người Âu, ai không tuân theo sẽ bị tội chết. Nhà thiên văn làm lại cuộc trình bày năm 1920, trong một bộ quần áo rất lịch sự. Và lần này, tất cả mọi người đồng ý với ông ta.

Nếu tôi kể với các bạn tỉ mỉ về thiên thạch B.612, và nếu tôi rỉ tai với các bạn về con số của nó, ấy là tại các người lớn. Các người lớn thích chữ số. Khi bạn nói chuyện với họ về một người bạn mới, không bao giờ họ hỏi bạn về cái chính đâu. Họ không bao giờ hỏi: "Giọng nói hắn ta thế nào? Hắn ta thích chơi trò gì? Hắn ta có tập sưu tầm bươm bướm không?" Họ chỉ hỏi bạn: "Hắn ta bao nhiêu tuổi? Hắn ta có mấy anh em? Hắn ta bao nhiêu cân? Bố hắn ta lương bao nhiêu?" Thế. Sau đó, họ cho vậy là họ hiểu hắn ta rồi. Nếu bạn nói với những người lớn: "Tôi có thấy một cái nhà bằng gạch màu hồng, với hoa phong lữ trên cửa sổ, và chim bồ câu trên mái..." họ chẳng làm thế nào hình dung nổi nhà ấy như thế nào đâu. Phải nói với họ: "Tôi có thấy một cái nhà mười vạn đồng". Họ sẽ kêu lên ngay: "Ôi, thật là đẹp!"

Như vậy đó, nếu các bạn bảo họ: "Cậu hoàng tử là có thật, chứng cớ là cậu ta rất đẹp, cậu ta cười và cậu ta thích có một con cừu. Khi người ta thích có một con cừu, thế là có người ấy chứ!" Họ sẽ

nhún vai và cho bạn là trẻ con! Nhưng nếu bạn bảo họ: "Cái hành tinh từ đó cậu ấy đi đến đây là thiên thạch B.612", thế là họ nghe ra ngay, và thôi không phá quấy bạn với các câu hỏi của họ nữa. Họ là như thế! Không nên giận họ. Trẻ con phải hết sức rộng lượng đối với người lớn.

Phải, đúng thế. Đối với bọn ta là những người hiểu cuộc sống, chúng ta cóc cần những con số thứ tự! Giá tôi bắt đầu kể câu chuyện này như cách một câu chuyện thần tiên thì thích hơn. Thích hơn, giá tôi nói:

"Xưa có một lần, một cậu hoàng tử ở một căn nhà chỉ lớn hơn cậu ấy có một tẹo, cậu ấy thấy cần có một người bạn thân..." Đối với những ai hiểu cuộc sống, kể như vậy có vẻ thật hơn nhiều.

Bởi vì tôi không muốn người ta đọc cuốn sách của tôi dễ dãi quá. Khi kể lại các kỉ niệm này, tôi tủi cực biết bao. Sáu năm đã qua, từ khi cậu bạn thân thiết của tôi đi mất với con cừu của em.

Nếu tôi thử tả lại em ở đây, chính là để tôi không quên em. Một người bạn thân mà mình lại quên thì buồn quá. Có phải ai cũng có được một người bạn thân đâu. Và dễ tôi lại trở nên như các người lớn chỉ còn thích thú với các chữ số thôi. Chính cũng vì thế nữa mà tôi đã mua một hộp màu nước và bút chì màu. Vào tuổi tôi, bây giờ trở lại nghề vẽ thật là khó, khi tận hồi lên sáu, ngoài con trăn kín với con trăn bổ dọc, tôi đã chẳng hề thử vẽ cái gì khác! Tôi sẽ thử, hẳn thế, làm những bức chân dung cố cho thật giống. Nhưng tôi không tin hoàn toàn là mình thành công. Vẽ bức sau thì bức trước đã không còn giống nó nữa rồi. Tôi lại có hơi nhầm ở vóc dáng. Cái này thì cậu hoàng tử lớn quá. Cái kia em bé quá. Tôi cũng do dự ở màu quần áo của em. Tôi phải lần mò hoài, như thế này rồi như thế kia, linh tinh. Sau tôi còn nhầm ở một vài nét quan trọng hơn. Nhưng về điều này, các bạn cần tha lỗi cho tôi. Cậu bạn thân của tôi không hề giảng giải gì cho tôi. Có lẽ em cho là tôi cũng như em. Nhưng tôi thật không may, tôi đâu có nhìn thấy được các con cừu xuyên qua những cái hòm. Có lẽ tôi hơi hơi giống các người lớn. Chắc tôi bắt đầu già.

V

Mỗi ngày qua, tôi biết thêm một điều về hành tinh, về lúc ra đi, về cuộc đi của cậu. Biết lần hồi, theo dòng ngẫu nhiên của suy nghĩ. Như vậy đó, ngày thứ ba thì tôi rõ tấn bi kịch của những cây bao-bá[1].

Lần này nữa, cũng là nhờ con cừu, vì đột nhiên, cậu hoàng tử hỏi tôi, rất phân vân:

- Có thật đúng là cừu ăn cây con không?

- Phải. Đúng đấy.

- Ôi. Tốt quá!

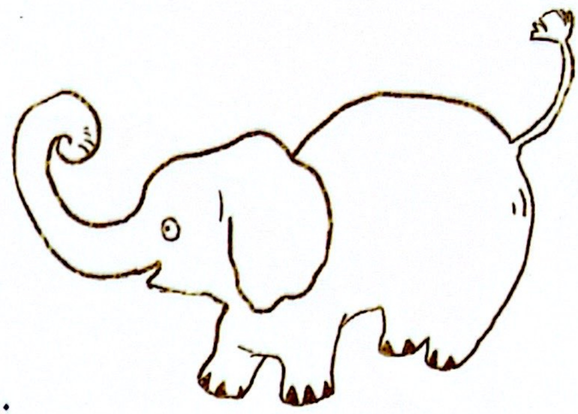
Tôi không hiểu ngay tại sao những con cừu phải ăn cây con lại quan trọng như thế. Nhưng cậu hoàng tử nói thêm:

- Cho nên chúng ăn cả những cây bao-bá chứ?

Tôi nói rõ với cậu em rằng cây bao-bá không phải loài cây con, mà là những cây to như cả cái nhà thờ, và cậu em có mang theo cả một đàn voi, thì cả đàn voi ấy cũng chẳng làm gì xuể chỉ mỗi một cây bao-bá. Ý nghĩ về đàn voi làm cho cậu hoàng tử bật cười:

(1) Bao-bá: Còn gọi là cây bao báp (bắt nguồn từ từ tiếng Pháp baobab), là cây thân gỗ cao lớn, có khả năng trữ rất nhiều nước trong thân nhằm giúp cây tồn tại trong điều kiện khô cằn. Chúng tôi giữ nguyên chữ dùng "bao-bá" theo nguyên gốc bản dịch Em bé con nhà trời của dịch giả Nguyễn Thành Long.

- Phải chồng con này lên con kia...

Nhưng rất tinh khôn, cậu em nhận xét:

- Bọn bao-bá, trước khi lớn, cũng từng bé tẹo chứ?

- Đúng thế. Nhưng sao em lại cứ muốn cho các con cừu của em ăn những cây bao-bá?

Em trả lời: "Hi! Thế thôi!" Như đó là một chuyện tất nhiên. Tôi phải bắt trí thông minh của tôi làm việc dữ dội mới tự tôi hiểu được vấn đề ấy.

Nguyên trên hành tinh của cậu hoàng tử, cũng như trên mọi hành tinh khác, đều có những loại cỏ tốt và những loại cỏ xấu. Do đó, có hạt tốt của cỏ tốt và hạt xấu của cỏ xấu.

Nhưng không nhìn thấy hạt. Chúng ngủ trong huyền bí của đất cho đến khi một cái hạt nào trong bọn chúng thức dậy... Nó vươn vai, rụt rè nảy ra về phía mặt trời một cái nhánh con hiền lành tuyệt xinh. Nếu là một nhánh dưa hay một nhánh hồng, ta có thể để nó muốn mọc thế nào tùy ý. Nhưng nếu là một cây xấu, khi nhận ra cây xấu là phải nhổ ngay. Mà ngày ấy trên cái hành tinh của cậu hoàng tử thì có nhiều hạt kinh khiếp quá... ấy là những hạt bao-bá. Mặt đất hành tinh ô nhiễm đầy hạt bao-bá. Mà một cây bao bá, nếu như ta đối phó muộn màng quá, ta có thể chẳng bao giờ dẫy nó ra được nữa. Nó cho rễ của nó xói đục hành tinh. Và nếu hành tinh mà bé quá, và nếu cây bao-bá mà nhiều quá, bao-bá có thể làm vỡ tung hành tinh.

"Đây là một vấn đề kỉ luật, - cậu hoàng tử về sau nói với tôi.

Khi ta làm vệ sinh cho ta buổi sáng rồi,

ta phải làm kĩ vệ sinh cho hành tinh.

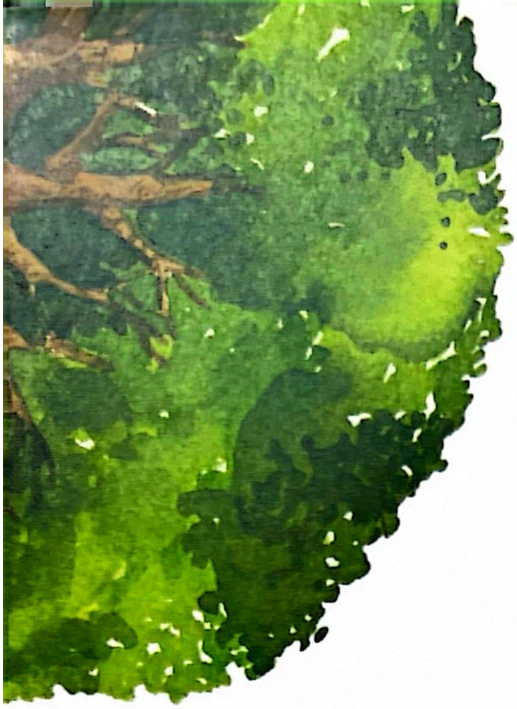
Đều đặn phải lo việc nhổ bọn bao-bá từ lúc ta còn kịp

phân biệt chúng với các cây hoa hồng,

mà bao-bá hồi còn thơ thì lại giống cây hoa hồng lắm.

Đó là một việc làm chán lắm, nhưng mà dễ làm."

Đến một ngày, cậu em khuyên tôi cố sức vẽ được một bức vẽ đẹp, cho các cậu bé ở quê hương tôi thật nhớ câu chuyện bao-bá ấy. "Một ngày kia, nếu các bạn ấy lên đường, - cậu em nói với tôi, - câu chuyện ấy sẽ có ích cho họ. Một việc ta hoãn đến hôm sau hãy làm, đôi khi cũng chẳng hại gì. Nhưng nếu là những cây bao-bá, thì bao giờ cũng tai họa đấy. Tôi có biết một hành tinh, trên hành tinh ấy là một cậu bé lười. Hắn ta bỏ bẵng ba cái cây con..."

Thế là, theo những điều chỉ dẫn của cậu hoàng tử, tôi đã vẽ cái hành tinh đó. Tôi tuyệt không thích lên giọng dạy đời. Nhưng cái họa bao-bá còn ít người biết quá, mà những hiểm nguy một cậu bé một mai lạc vào một thiên thạch gặp phải thì nhiều, nên lần này, ngoại lệ, tôi không giữ gìn nữa. Tôi nói: "Hỡi các em! Các em phải đề phòng bọn bao-bá!" Ấy chính là để báo trước cho các bạn của tôi về một nguy cơ mà các bạn cũng như tôi vẫn đi gần kề, mà tôi cặm cụi biết bao để vẽ bức vẽ đó! Bài học mà tôi rút ra đáng cho tôi cố công.

Có lẽ bạn sẽ tự hỏi: Tại sao trong cuốn sách này không có bức vẽ nào to lớn bằng bức vẽ những cây bao-bá? Câu trả lời giản dị thôi: Tôi có thử vẽ nhưng đã không thành. Khi vẽ cây bao-bá, ý nghĩ về một cái gì rất khẩn cấp thúc giục tôi.

VI

Ôi! Cậu hoàng tử ơi, dần dà, như vậy đó, tôi hiểu ra cuộc đời nhỏ nhoi, man mác của em. Để đùa chơi, bao lâu em chỉ có mỗi ánh dịu dàng khi mặt trời sắp tắt. Vào sáng ngày thứ tư thì tôi biết được nét mới đó, khi em bảo tôi:

- Tôi rất thích cảnh mặt trời lặn. Ta đi xem mặt trời lặn đi.

- Phải đợi chứ...

- Đợi cái gì?

- Đợi lúc mặt trời nó lặn.

Thoạt tiên em có vẻ rất kinh ngạc, và rồi em cười em.

Và em bảo tôi:

- Tôi cứ tưởng còn ở nhà!

Thế đấy. Khi là buổi trưa ở nước Mĩ thì ai cũng biết là mặt trời đang lặn ở nước Pháp. Chỉ cần đi một phút mà đến được nước Pháp là dự được cảnh mặt trời lặn. Không may là nước Pháp ở xa quá. Nhưng, trên cái hành tinh bé đến thế của em, em chỉ cần dịch ghế vài bước. Khi nào em thích là em nhìn thấy mặt trời lặn...

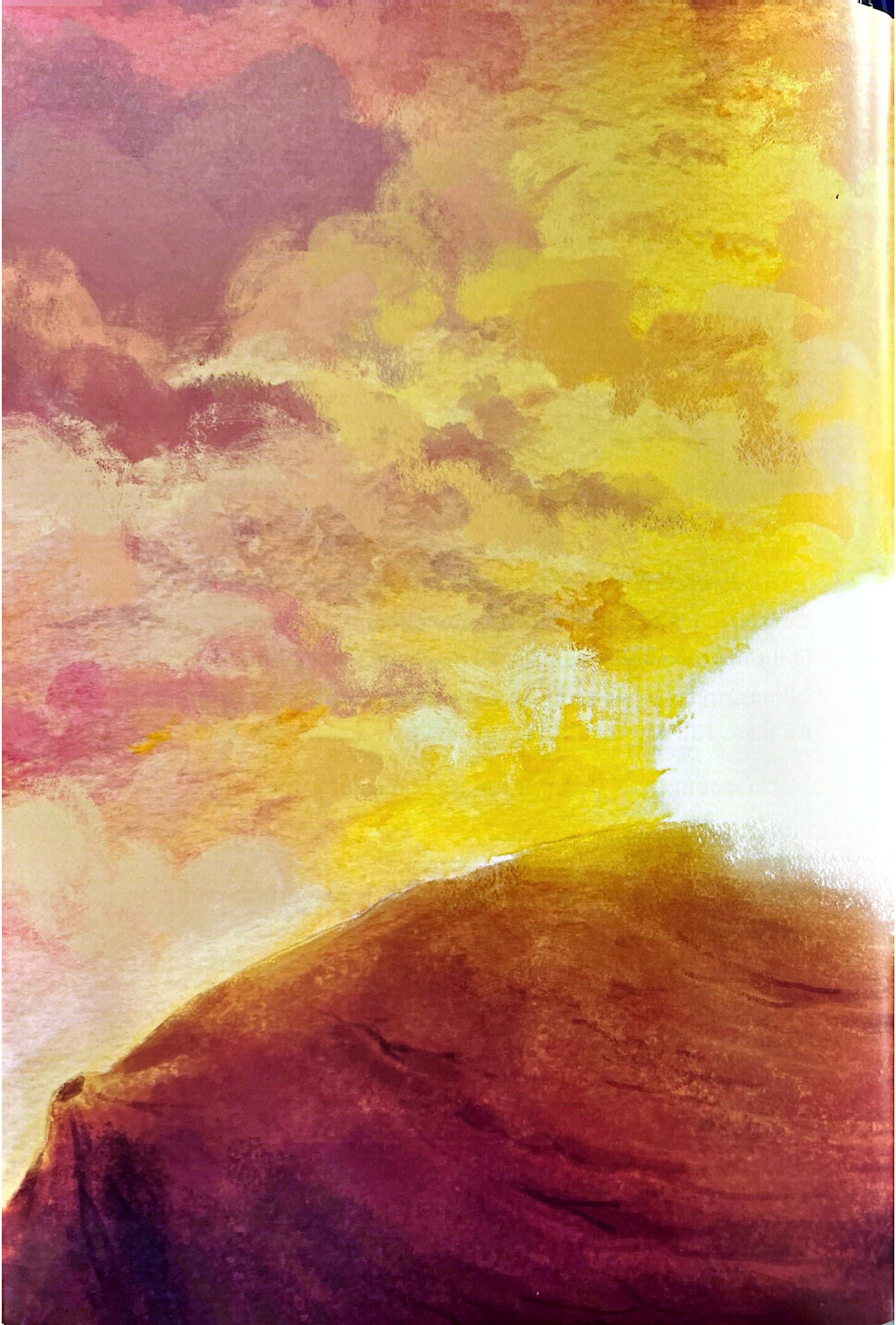
- Có một ngày, tôi thấy mặt trời lặn bốn mươi ba lần!

Một chốc sau đó, em nói thêm:

- Ông biết đấy... khi người ta buồn quá, người ta thích cảnh mặt trời lặn...

- Ngày có bốn mươi ba lần ấy, em buồn đến thế sao?

Nhưng cậu hoàng tử không trả lời.

VII

Ngày thứ năm, vẫn là nhờ ở con cừu, tôi biết được cái bí mật ấy của cuộc đời cậu hoàng tử. Không cần mào đầu, em hỏi giật tôi như hỏi đáp số của một bài tính vốn im lặng suy nghĩ đã lâu rồi:

- Một con cừu, nó ăn cây con, tất nó cũng ăn hoa chứ?

- Cừu thì gặp cái gì nó ăn cái ấy.

- Cả bông hoa có gai nó cũng ăn ư?

- Phải. Cả những bông hoa có gai.

- Thế thì gai dùng để làm gì nào?

Tôi không biết. Tôi bấy giờ đang rất bận tháo một đinh ốc vặn chặt quá trong chiếc máy của tôi. Tôi lo quá vì thấy cái máy có vẻ hỏng nặng lắm, mà nước uống thì cạn dần, làm cho tôi sợ xảy ra điều tệ hại nhất.

- Gai, gai thì dùng để làm gì?

Cậu hoàng tử mà đã đặt một câu hỏi nào là không bao giờ chịu bỏ. Đang bực mình vì chiếc đinh ốc của tôi, tôi trả lời liều:

- Gai, nó chẳng dùng được vào việc gì sất. Nó chỉ là cái áo của loài hoa thôi!

- Ôi chao!

Nhưng sau một lát lặng im, cậu em chảu môi lại phía tôi, vẻ hờn dỗi:

- Tôi không tin! Loài hoa, chúng yếu lắm. Chúng ngây thơ lắm. Chỉ là chúng cố tự làm cho chúng được vững tâm. Chúng cho là với những cái gai, chúng đã ghê gớm lắm.

Tôi không trả lời gì cả. Lúc ấy, tôi nói thầm: "Cái đinh ốc này, mày mà cương lại ông, ông quai mày một nhát búa." Cậu hoàng tử một lần nữa làm xao lãng những suy nghĩ của tôi:

- Ông, ông cho rằng loài hoa...

- Không, không mà! Tôi có cho là gì đâu! Tôi trả lời linh tinh thế thôi. Tôi, tôi đang bận vì những việc hệ trọng mà!

Cậu nhìn tôi ngạc nhiên:

- Những việc hệ trọng!

Cậu em nhìn thấy tôi tay cầm búa, các ngón đen nhẻm vì dầu máy, cúi xuống một vật đối với cậu xấu xí lắm.

- Ông lại nói như các người lớn mất thôi!

Cậu ấy có hơi làm cho tôi xấu hổ. Nhưng, không xót thương, cậu em nói thêm:

- Ông lẫn lộn hết... ông xáo trộn hết!

Cậu em thực sự bực tức. Em xõa tung ra trước gió mái tóc vàng óng:

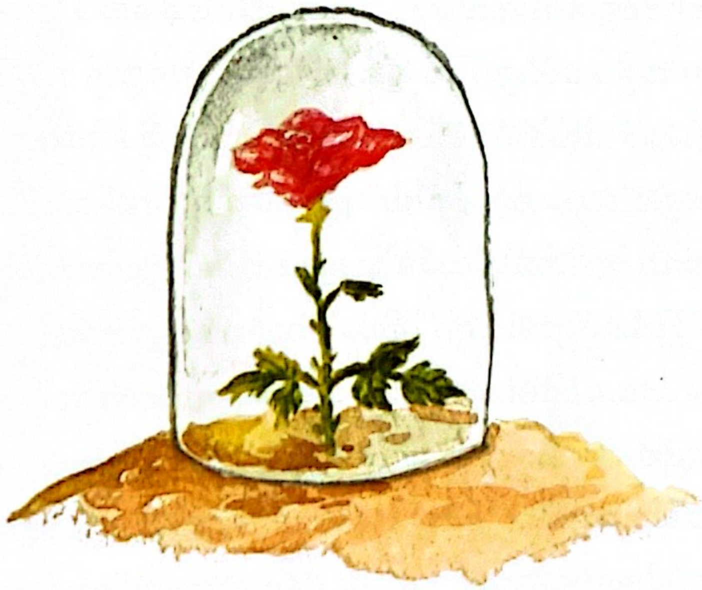
- Tôi có biết một hành tinh, trên đó có một ông mặt mũi đỏ gay. Ông ta không hề hít một bông hoa. Không hề nhìn một vì sao. Không hề yêu một người nào. Chẳng bao giờ làm cái gì khác những bài tính cộng. Thế mà suốt ngày, ông ta cứ lặp đi lặp lại như hệt ông: "Tôi là một người đứng đắn! Tôi là một người đứng đắn!", và cái đó làm ông ta ưỡn ngực ra. Nhưng, ông ta đâu có phải là người, ông ta chỉ là cái nấm thôi!

- Cái gì?

- Cái nấm!

Bây giờ, mặt cậu hoàng tử tái xanh vì giận dữ.

- Đã hàng triệu năm nay, loài hoa sản xuất nên gai. Hàng triệu năm nay, loài cừu vẫn cứ ăn hoa. Vậy mà tìm hiểu xem vì sao hoa lại cứ phải gian khổ biết bao sản xuất những cái gai vô tích sự ấy, tìm hiểu điều ấy, lại là chuyện không đứng đắn hay sao? Chiến tranh giữa loài cừu và loài hoa là chuyện không quan trọng hay sao? Không đứng đắn hơn, không quan trọng hơn những bài tính cộng của một cái ông to tướng mặt mũi đỏ gay hay sao? Và tôi biết một cái hoa duy nhất trên đời không đâu có nó, ngoài cái hành tinh của tôi, thế mà một con cừu nhỏ có thể táp một cái như thế, và hủy nó, một sáng nào đó, rồi không mảy may chú ý là mình vừa làm cái gì, chuyện đó không quan trọng hay sao?

Em đỏ mặt nói tiếp:

- Khi một người yêu một đóa hoa, hoa ấy chỉ có một đóa thôi, trong hàng triệu hàng triệu ngôi sao, chừng ấy đủ làm cho anh sung sướng khi nhìn những ngôi sao. Anh ta nghĩ thầm: "Đóa hoa của mình nó ở đâu đây..." Nhưng con cừu mà ăn cái hoa đi, thì anh ta sẽ thấy như là tất cả các ngôi sao bỗng nhiên đều tắt! Và chuyện đó không quan trọng hay sao?

Cậu em không nói được gì thêm. Thốt nhiên em bật lên nức nở. Đêm đã buông xuống. Tôi đã bỏ các đồ nghề ra. Tôi cóc cần cái búa của tôi, cái đinh ốc của tôi, cóc cần cái khát, cóc cần cái chết. Trên một ngôi sao, một hành tinh, hành tinh của tôi, Trái Đất, có một hành tinh bé nhỏ cần được an ủi! Tôi ôm em trong vòng tay tôi. Tôi ru em. Tôi nói với em: "Đóa hoa mà em thích không phải đang gặp tai nạn đâu... Tôi sẽ vẽ một cái rọ mõm cho con cừu của em... Tôi sẽ vẽ một cái áo giáp cho đóa hoa của em... Tôi..." Tôi không biết nói với em thế nào nữa. Tôi cảm thấy tôi rất vụng về. Tôi không biết làm sao đạt được đến em, đi đâu thì gặp lại em... Thật huyền bí làm sao, xứ sở của nước mắt.

VIII

Tôi tìm biết rất nhanh và rõ hơn về đóa hoa này. Trên hành tinh của cậu hoàng tử, vẫn có những bông hoa rất đơn giản, điểm trang bằng chỉ một hàng cánh, tuyệt chẳng chiếm nơi chiếm chỗ gì, và chẳng làm phiền ai. Một buổi sáng, chúng lộ ra trong cỏ rồi lại chết lịm đi vào chiều tối. Nhưng cái hoa ấy, một ngày kia, đã nảy mầm từ một cái hạt, không biết từ đâu mang tới, và cậu hoàng tử đã chăm sóc rất sít sao cái nhánh con không giống với các nhánh con nào khác. Nó có thể là một loại bao-bá mới. Nhưng cái cây nhỏ liền thôi không lớn lên nữa, và bắt đầu sửa soạn để ra hoa. Cậu hoàng tử, chứng kiến sự xuất hiện một cái nụ, cảm thấy rõ ràng từ cái nụ này sẽ lộ ra một điều kì diệu, nhưng đóa hoa vẫn cứ điểm trang hoài, nấp kín trong căn buồng xanh của nó. Hoa chọn lựa kĩ màu sắc của mình. Hoa chậm rãi mặc áo mặc quần, gấp xếp thẳng thớm từng cánh một. Hoa không muốn đi ra ngoài mà nhàu nát như các chị mồng gà. Hoa chỉ muốn ra đời trong hoàn cảnh rỡ ràng hương sắc. Ôi chao! Hoa thật là điệu! Cuộc trang điểm huyền bí của nó kéo dài rất nhiều ngày, rất nhiều ngày. Và rồi tới một sớm mai, đúng giờ mặt trời mọc, nó hiện ra.

Và cô ả, vốn đã chăm chút tỉa tót đến như thế, bây giờ vừa ngáp vừa nói:

- Ôi! Em chỉ vừa thức dậy... Em xin lỗi anh... Tóc tai em còn rũ rượi lắm...

Thế là cậu hoàng tử không nén nổi khâm phục:

- Cô em đẹp thế!

- Thật ư anh, - hoa trả lời dịu dàng. - Em sinh cùng lúc với mặt trời, anh biết không...

Cậu hoàng tử đoán biết cô ả không lấy gì làm khiêm tốn lắm nhưng cô thật dễ làm cho người ta xúc động!

- Đã đến giờ điểm tâm, hình như thế phải không anh, - cô ả nói thêm ngay sau đó, - xin anh hãy nhớ đến em...

Thế là cậu hoàng tử, xấu hổ quá, đi lấy một chiếc ô-doa nước lã và dọn lên cho bông hoa.

Như vậy đấy, cô ả đã làm cho cậu em lo nghĩ nhiều và nhanh chóng với tính kiêu kì hơi u ám của cô. Chẳng hạn một hôm, cô đã nói với cậu hoàng tử về bốn cái gai của mình:

- Chúng có thể tới đây, lũ hổ ấy, móng vuốt dễ sợ...

- Trên hành tinh của anh không có hổ, - cậu hoàng tử nhận xét.

- Vả lại, hổ không ăn cỏ mà.

- Em có phải là cỏ đâu, - bông hoa đáp lại dịu dàng.

- Xin lỗi cô...

- Em chẳng sợ gì hổ, nhưng em khiếp các luồng gió. Anh có một tấm chắn gió nào không anh?

"Khiếp các luồng gió... đối với một cái cây nhỏ thế là không hay, - cậu hoàng tử nhận xét. Cô ả hoa này khó tính đây..."

- Chiều tối, anh hãy đặt em trong bầu kính nhé. Quê anh rét lắm. Thiếu tiện nghi quá. Ở chỗ của em ấy ư...

Nhưng cô ả nín bặt. Cô ta quên, cô đến đây lúc cô hãy còn là hạt.

Cô ta chẳng thể hiểu được điều gì về các thế giới khác. Ngượng vì lỡ mà để bị bắt gặp là mình nói dối đến ngây ngô quá như thế, cô húng hắng ho hai ba lượt, để nhắc lại cho cậu hoàng tử biết cậu thật không chu đáo:

- Cái chắn gió, anh có không?...

- Anh đã định đi lấy thì em bắt đầu nói!

Tuy vậy cô ả vẫn ho nữa để buộc cậu phải biết lỗi.

Cậu hoàng tử, như vậy đấy, đã ngờ ngay về cô ả mặc dù rất quý cô, cậu vẫn đối xử với cô rất tốt. Cậu đã suy nghĩ nghiêm trang về những lời tưởng không quan trọng gì của cô, và khổ lắm.

"Đáng lẽ tôi không nên căn cứ vào những điều mình nghe, không bao giờ nên nghe loài hoa cả, - một hôm cậu em tâm sự với tôi.
Chỉ nên nhìn chúng, hít mùi hương của chúng thôi. Cái hoa của tôi làm thơm ngát hành tinh của tôi, nhưng tôi lại không vui vì thế.
Câu chuyện móng vuốt ấy đáng lẽ làm cho tôi mềm lòng thì tôi lại bực..."

Cậu còn tâm sự với tôi:

"Ngày ấy, tôi chẳng biết cách tìm hiểu gì cả. Đáng lẽ tôi phải xét đoán cô ả trên việc làm chứ không phải bằng lời nói. Cô tỏa thơm tôi, làm cho tôi sáng rực lên. Đáng lẽ tôi không bao giờ nên bỏ đi cả! Đáng lẽ tôi phải đoán được tình cảm chân thật của cô đằng sau mọi mánh khóe vặt vãnh ấy. Loài hoa, họ hay trái tính trái nết lắm. Lúc bấy giờ tôi còn trẻ quá nên chẳng biết quý người."

IX

Tôi cho rằng cậu em đã đi được nhờ vào một cuộc chuyển vùng của loài chim hoang. Buổi sáng hôm ra đi, em đã dọn dẹp hành tinh thật ngăn nắp. Em nạo vét kĩ càng các quả núi lửa đang hoạt động của em. Em có hai quả núi lửa đang hoạt động. Và chúng rất thuận tiện cho việc thổi nấu bữa sáng. Em cũng có một quả núi lửa đã tắt... Nhưng vì em thường nghĩ: "Biết đâu đấy!" nên em cũng nạo vét cả quả núi lửa đã tắt nữa. Được nạo vét kĩ, các quả núi lửa sẽ cháy nhỏ thôi, liu riu thôi, không gây nên động đất đâu. Các cuộc động đất do núi lửa cũng giống như lửa trong lò sưởi của ta ấy mà. Tất nhiên là trên Trái Đất của chúng ta, chúng ta thật bé nhỏ quá, không nạo vét được các quả núi lửa của mình. Vì lẽ ấy, chúng gây cho ta nhiều điều phiền phức lắm.

Cậu hoàng tử cũng bứt những búp măng vừa nhú của các cây bao-bá, lòng hơi man mác. Em đã ngỡ rồi đây không bao giờ về nữa. Nhưng mọi việc quen thuộc này vào buổi sáng hôm nay đối với em thật vô cùng êm đềm. Đến khi em tưới đóa hoa lần sau chót, sắp sửa cất kĩ nó trong bầu kính, em bắt gặp em muốn khóc.

- Từ biệt, - em nói với hoa.

Nhưng cô ả không đáp.

- Từ biệt, - em lặp lại.

Hoa ho lên. Không phải vì bị viêm họng.

- Em đã dại lắm, - sau cùng cô nói. - Anh tha lỗi cho em. Chúc anh hạnh phúc.

Cậu hoàng tử ngạc nhiên vì không thấy cô trách móc. Em đứng sững, tay cầm nguyên cái bầu kính. Thái độ dịu dàng bình thản ấy của cô, em không hiểu được.

- Có chứ, em có yêu anh chứ, - hoa nói với cậu hoàng tử. Thế mà anh chẳng biết gì cả, ấy là lỗi tại em. Điều ấy nào có quan trọng gì. Vì anh, anh cũng vụng dại như em. Chúc anh hạnh phúc. Thôi, anh hãy để yên cái bầu kính đó. Em chẳng thiết nữa.

- Thế gió nó...

- Em có bị sổ mũi nhiều đâu... Gió mát ban đêm hay cho em chứ. Em là một cái hoa mà.

- Còn bọn thú nữa...

- Em muốn biết bươm bướm là thế nào, em phải chịu đựng vài ba con sâu. Hình như lũ bướm ấy thật là đẹp. Nếu không, rồi ai sẽ viếng thăm em? Anh thì ở xa. Còn bọn thú dữ, em có lo gì. Em có móng vuốt của em.

Thực đấy, cô chìa bốn cái gai ra. Và nói thêm:

- Anh chớ có chần chừ thế, khó chịu lắm. Anh đã quyết đi thì hãy đi đi.

Bởi vì cô không muốn cậu em nhìn thấy cô khóc. Đóa hoa ấy nó vô cùng kiêu hãnh.

X

Cậu em ở vùng có những thiên thạch 325, 326, 327, 328, 329 và 330. Nên em bắt đầu đi thăm các thiên thạch ấy để tìm một việc gì mê mải và để học tập.

Thiên thạch thứ nhất là do một ông vua ở. Ông vua, mặc quần áo bằng nhung và bằng lông thú, ngự trên một cái ngai trông giản dị thế nhưng uy nghi lắm.

- Ôi! Đây, một thần dân! - Ông vua kêu lên thế khi nhác thấy cậu hoàng tử.

Cậu hoàng tử nghe liền nghĩ thầm:

"Ông ta chưa gặp mình bao giờ, sao ông ta nhận ra được mình nhỉ?"

Em không rõ rằng đối với các ông vua, thế giới đơn giản lắm. Tất cả ai ai cũng đều là thần dân cả.

- Ngươi hãy đến gần ta cho ta nhìn ngươi được kĩ! - Ông vua nói với em, ông ta rất đắc chí vì làm vua mãi, giờ mới có một thần dân.

Cậu hoàng tử đưa mắt tìm chỗ ngồi, nhưng cái áo choàng lông thú tuyệt đẹp choán hết chỗ của hành tinh. Thế nên em phải đứng, và nhọc quá, em ngáp một cái.

- Đứng trước một bậc đế vương mà ngáp là không đúng lễ, - vua phán. - Ta cấm ngươi ngáp.

- Chỉ là vì tôi không giữ được ạ, - cậu hoàng tử rất ngượng đáp lại. - Tôi từ xa đến đây, chưa được ngủ...

- Thế thì, - vua lại phán, - ta ra lệnh cho ngươi ngáp. Bao nhiêu năm nay, ta chưa được thấy ai ngáp. Ngáp đối với ta là trò hiếm đấy. Ngươi ngáp nữa đi. Đó là lệnh ta.

- Tôi mất tự nhiên rồi... không ngáp được nữa... - Cậu hoàng tử nói, mặt đỏ bừng.

- Lại thế! - Vua đáp. - Thế thì... ta ra lệnh cho ngươi vừa ngáp vừa...

Nhà vua nói hơi lắp và có vẻ phật ý.

Vì vua chú trọng nhất vào điều uy quyền của mình phải được tuân theo. Ông không tha thứ sự trái mệnh. Đó là một bậc vua chuyên chế. Nhưng, vì ông ta nhát lắm, nên ông ta cũng ra những cái lệnh hợp tình hợp lí thôi.

Ông thường nói như thế này: "Nếu ta mà ra lệnh cho một võ tướng phải biến thành chim biển, và võ tướng ấy chẳng tuân lệnh ta, thì ấy không phải là lỗi của võ tướng đó. Ấy là lỗi của ta."

- Tôi ngồi được không ạ? - Cậu hoàng tử rụt rè hỏi.

- Ta lệnh cho ngươi ngồi, - vua đáp lại, vừa kéo lại về phía chân mình một vạt áo lông thú.

Song cậu hoàng tử vẫn lạ quá. Cái hành tinh đến bé. Thế thì ông vua trị vì cái gì?

- Thưa bệ hạ, - cậu nói, - cúi xin bệ hạ tha tội cho tôi được hỏi...

- Ta lệnh cho ngươi hỏi, - vua vội vàng nói.

- Tâu bệ hạ, bệ hạ trị vì cái gì?

Nhà vua đáp, hết sức giản dị:

- Muôn vật.

- Muôn vật ư, thưa bệ hạ?

Vị vua kín đáo trỏ cái hành tinh của mình, các hành tinh khác và các ngôi sao.

- Tất cả muôn vật này? - Cậu hoàng tử nói.

- Tất cả muôn vật này... - Vua trả lời.

Bởi vì đó không những là một vị vua chuyên chế mà còn là một vị vua phổ biến nữa.

- Các ngôi sao, chúng nó tuân lệnh bệ hạ không ạ?

- Hẳn chứ, - vua trả lời em. - Chúng tuân ngay lập tức. Trẫm không dung tha sự bất tuân.

Quyền lực như thế làm cho cậu hoàng tử mê thích lắm. Nếu bản thân em mà có quyền lực ấy, em mặc sức chứng kiến, không phải bốn mươi ba, mà bảy mươi hai, dễ đến một trăm, hai trăm cảnh mặt trời lặn trong một ngày, mà chẳng phải dịch ghế bao giờ hết.

Rồi em cảm thấy hơi buồn vì chợt nghĩ đến cái hành tinh nhỏ giờ vắng vẻ của mình, em đánh bạo xin nhà vua ân huệ:

- Tôi ao ước được xem một cảnh mặt trời lặn... Bệ hạ thi ân cho, hãy ra lệnh cho mặt trời lặn...

- Nếu ta ra lệnh cho một võ tướng bay từ đóa hoa này sang đóa hoa kia như một con bướm, hay lệnh cho ông ta viết một vở kịch, hay biến thành chim biển, và nếu vị võ tướng ấy không tuân lệnh, thì lỗi ấy là ở ông ta hay là ở ta?

- Muôn tâu, ở bệ hạ, - cậu hoàng tử nói cả quyết.

- Đúng. Phải buộc người nào làm việc người đó có thể làm, - vua nói thêm. - Uy quyền trước hết dựa trên lẽ phải. Nếu nhà ngươi ra lệnh cho thần dân của mình nhảy xuống bể, cách mạng tất sẽ nổ ra. Ta có quyền buộc tuân lệnh ta vì mọi lệnh ta đều hợp lẽ.

- Thế nhưng cảnh mặt trời lặn mà tôi xin bệ hạ ban cho ạ? - Cậu hoàng tử vốn đã đặt ra câu hỏi gì thì không bao giờ quên, hỏi lại.

- Cảnh mặt trời lặn nhà ngươi xin, nhà ngươi sẽ có. Ta muốn thế. Nhưng trong khoa học cai trị của ta, ta phải đợi hội đủ mọi điều kiện.

- Đến bao giờ, tâu bệ hạ? - Cậu hoàng tử hỏi.

- Để xem... để xem! - Nhà vua nói, thoạt tiên tra một cuốn lịch to tướng, - để xem, để xem...! Vào lúc... vào lúc... chiều nay, bảy giờ bốn mươi phút! Nhà ngươi sẽ được thấy có phải lệnh ta được tuân theo đúng đắn không.

Cậu hoàng tử ngáp. Em tiếc sẽ bỏ nhỡ cảnh mặt trời lặn. Và em cũng đã bắt đầu thấy chán:

- Tâu bệ hạ, tôi chẳng có việc gì ở đây nữa, xin bệ hạ cho tôi lại ra đi. - Cậu nói với nhà vua.

- Ngươi chớ đi, - nhà vua vừa mới kiêu hãnh xiết bao vì có được một thần dân, đáp lời hoàng tử. - Chớ đi, ta phong ngươi làm thượng thư!

- Tâu, thượng thư bộ gì ạ?

- Bộ... bộ tư pháp!

- Nhưng có ai để xét xử đâu ạ?

- Chưa thể biết, - vua nói với cậu hoàng tử. - Ta chưa đi tuần tra khắp vương quốc của ta. Ta già quá rồi, chẳng có cỗ xa giá nào cho ta, mà đi bộ thì ta nhọc lắm.

- Lại thế! Nhưng tôi đã nhìn thấy rõ, - cậu hoàng tử nghiêng mình nhìn sang phía bên kia của hành tinh. - Bên kia cũng chẳng có ai đâu ạ...

- Có hay không, tùy nhà ngươi xét. - Vua đáp lại em. - Đó là điều khó nhất. Xét mình khó hơn xét người nhiều. Nếu ngươi xét được mình đúng đắn, thì ngươi là một bậc hiền nhân chân chính.

- Tôi có thể ở nơi nào cũng xét mình được. - Cậu hoàng tử đáp lại. - Tôi không nhất thiết phải ở đây.

- Để xem! Để xem! - Vua nói. - Hình như trên hành tinh của ta, đâu đó có một con chuột. Đêm ta nghe nó kêu. Nhà ngươi có thể xét con chuột ấy. Thỉnh thoảng ngươi nên ghép nó vào tội tử hình. Như thế, cuộc đời của nó sẽ tùy ở luật pháp của nhà ngươi. Nhưng mỗi lần buộc tội xong, thì ngươi lại nên tha, để dành dụm chuột. Chỉ có mỗi con ấy thôi.

- Tôi không thích buộc tội tử hình, - cậu hoàng tử đáp lại, - và tôi nhất thiết phải từ biệt bệ hạ.

- Không, - vua nói.

Nhưng cậu hoàng tử đã sửa soạn xong, không muốn làm phiền lòng vị vua già một chút nào hết:

- Nếu bệ hạ muốn được tuân theo một cách đúng đắn, bệ hạ hãy cho tôi một cái lệnh hợp lẽ. Ví dụ như lệnh phải ra đi ngay tức khắc. Hình như mọi điều kiện đều thuận lợi...

Nhà vua chẳng trả lời thế nào cả. Thoạt đầu cậu hoàng tử hơi do dự, rồi chợt thở dài, bắt đầu lên đường.

- Ta phong ngươi làm sứ giả của ta, - nhà vua vội vàng kêu lên.

Ông ta có vẻ uy nghi lẫm liệt.

"Những người lớn thật rất kì quặc", cậu hoàng tử nghĩ thầm trong khi đi.

XI

Hành tinh thứ hai, người ở là một kẻ khoác lác.

- Ôi, kia, một kẻ khâm phục ta đến thăm ta! - Từ xa nhìn thấy cậu hoàng tử, lão khoác lác đã kêu lên thế!

Bởi vì, đối với kẻ khoác lác, ai cũng là người khâm phục mình.

- Chào anh, - cậu hoàng tử nói. - Anh có cái mũ ngộ quá.

- Đội cái mũ đó để chào mà, - gã khoác lác trả lời. - Để chào khi người ta hoan hô tôi. Không may, chẳng ai qua đây bao giờ cả.

- Thế ư anh? - Cậu hoàng tử không hiểu, nói.

- Bây giờ, chú em hãy vỗ tay này vào tay kia của chú xem, - người khoác lác liền khuyên.

Cậu hoàng tử vỗ tay này vào tay kia của mình. Gã khoác lác cất mũ chào một cách khiêm tốn.

- Thế này thì vui hơn đi thăm nhà vua, - cậu hoàng tử nói thầm.

Và em tiếp tục vỗ tay này vào tay kia của em. Gã khoác lác lại chào bằng cách cất mũ.

Sau năm phút làm như thế, cậu hoàng tử chán cái trò chơi buồn tẻ ấy:

- Thế, muốn cho chiếc mũ nó rơi tuột xuống thì phải làm thế nào ạ? - Em hỏi.

Nhưng gã khoác lác không nghe thấy. Những người khoác lác chỉ nghe được những lời khen.

- Chú em khâm phục ta nhiều thật chứ, hả chú em? - Gã hỏi cậu hoàng tử.

- Khâm phục nghĩa là thế nào?

- Khâm phục nghĩa là thừa nhận rằng ta là người đẹp nhất, ăn mặc sang nhất, giàu có nhất và thông minh nhất trên hành tinh.

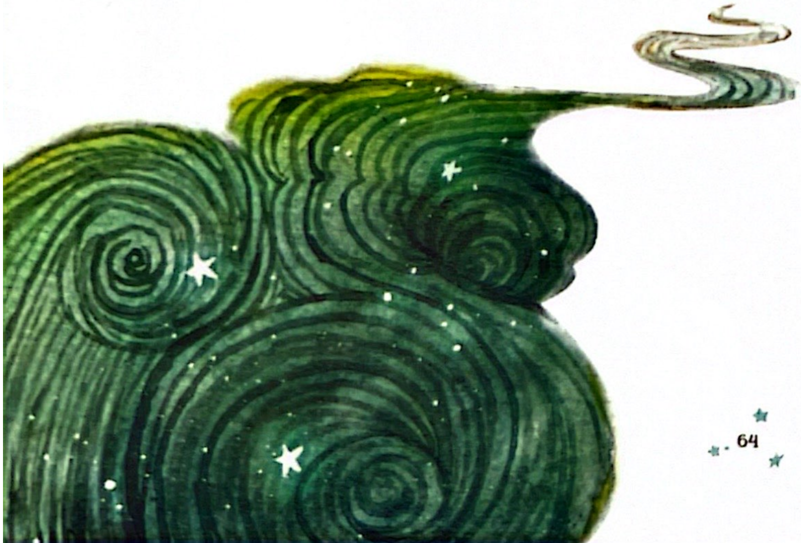
- Nhưng trên hành tinh của anh, chỉ có mỗi anh cơ mà?

- Hãy cho ta cái ta thích đó, chú em. Chú em dẫu sao cũng hãy cứ khâm phục ta!

- Tôi khâm phục anh, - cậu hoàng tử vừa nói vừa hơi nhún hai vai. - Nhưng anh có chịu biết là tôi khâm phục anh cái gì không?

Thế là cậu hoàng tử ra đi.

"Những người lớn chắc chắn là kì quặc rồi", cậu chỉ nói đơn giản có thế trong khi đi.

XII

Cái hành tinh sau là của một gã nát rượu ở. Cuộc viếng thăm này hết sức ngắn nhưng lại làm cho cậu hoàng tử miên man buồn:

- Anh làm gì đây? - Cậu hoàng tử hỏi người nát rượu khi em thấy hắn ngồi lặng thinh trước một đống lớn chai không và một đống lớn chai có rượu.

- Ta uống rượu, - người nát rượu nói, vẻ thiểu não.

- Tại sao anh uống? - Cậu hoàng tử hỏi anh ta.

- Uống để quên, - gã nát rượu trả lời.

- Quên cái gì? - Cậu hoàng tử bắt đầu thấy thương, hỏi nữa.

- Quên nỗi xấu hổ của ta, - người nát rượu cúi đầu thú nhận.

- Xấu hổ vì cái gì? - Cậu hoàng tử muốn có thể giúp đỡ gã kia nên lại hỏi.

- Xấu hổ vì uống rượu! - Gã nát rượu thôi không nói nữa, và lần này quyết định nhốt mình trong lặng thinh.

Còn cậu hoàng tử thì ra đi, sửng sốt.

"Những người lớn nhất định là rất, rất kì quặc", cậu tự nói thầm trong khi đi.

XIII

Hành tinh thứ tư là của một lão tư sản ở. Lão này bận rộn đến nỗi không chịu ngẩng đầu khi cậu hoàng tử tới.

- Chào ông, - em nói. - Điếu thuốc lá của ông tắt ngấm rồi đấy.

- Ba với hai là năm. Năm với bảy mười hai. Mười hai với ba là mười lăm. Chào em. Mười lăm với bảy, hăm hai. Hăm hai với sáu, hăm tám. Chẳng có thì giờ nào châm lại điếu thuốc lá. Hăm sáu với năm, ba mươi mốt. Ối chà! Thế là năm trăm linh một triệu sáu trăm năm hai nghìn bảy trăm ba mươi mốt.

- Năm trăm triệu cái gì vậy?

- Hử? Thế mày vẫn đứng đấy à? Năm trăm linh một triệu... ta cũng chẳng biết là triệu gì nữa. Công việc ngập cả đầu! Ta đứng đắn, không đùa chơi với những trò nhảm nhí đâu! Hai với năm, bảy...

- Năm trăm linh một triệu cái gì? - Cậu hoàng tử lặp lại, suốt đời cậu có bao giờ đã đặt một câu hỏi mà lại thôi không hỏi nữa đâu.

Lão tư sản ngửng đầu lên:

- Từ năm mươi bốn năm nay, ở trên cái hành tinh này, ta chỉ bị quấy rầy có ba lần. Lần đầu cách đây hai mươi năm bởi một con bọ hung rơi từ đâu xuống, có mà Trời biết. Nó gây nên một tiếng động dữ dội lắm và làm cho ta phạm đến bốn lỗi trong một bài tính cộng. Lần thứ hai cách đây mười một năm, do một cơn sổ mũi. Ta ít tập tành. Ta không có thì giờ đi nhởi. Ta đứng đắn, ta ấy! Lần thứ ba... là lần này! Ta đang nói, năm trăm linh một triệu...

- Triệu gì?

Lão tư sản biết không mong được để yên!

- Triệu những vật li ti đôi khi ta nhìn thấy trên trời ấy.

- Ruồi ư?

- Không phải, li ti mà lấp lánh cơ.

- Ong hử?

- Không mà... Những vật li ti vàng ánh vẫn làm cho bọn người vô tích sự mơ màng ấy. Ta là người đứng đắn, ta ấy! Ta không thì giờ đâu mà mơ màng.

- Hiểu rồi. Những ngôi sao, phải không?

- Đúng đấy. Những ngôi sao.

- Thế ông làm gì với năm trăm triệu ngôi sao ấy?

- Năm trăm linh một triệu sáu trăm năm mươi hai nghìn bảy trăm ba mươi mốt. Ta là người đứng đắn, ta ấy, ta rất chính xác!

- Thế ông làm gì những ngôi sao ấy?

- Ta làm gì à?

- Vâng.

- Chẳng làm gì sất. Ta *có* chúng thôi.

- Ông *có* những ngôi sao?

- Phải.

- Nhưng tôi có trông thấy một ông vua, ông ấy cũng...

- Các ông vua không thể *có*. Các ông vua chỉ *trị vì* thôi. Rất khác nhau chứ.

- Thế *có* những ngôi sao, việc ấy giúp gì cho ông nào?

- Nó giúp ta giàu.

- Giàu giúp ông được gì?

- Mua những ngôi sao khác nếu có người tìm thấy nữa.

"Cái lão ấy, - cậu hoàng tử nghĩ thầm, - lão lí sự hơi giống cái lão nát rượu."

Tuy thế, cậu em vẫn còn đặt những câu hỏi khác:

- Làm thế nào người ta *có* được những ngôi sao?

- Chúng của ai nào? - Lão tư sản bẳn tính vặn lại.

- Không biết. Không của ai cả.

- Thế thì chúng là của ta, bởi ta nghĩ tới chúng trước nhất.

- Chỉ thế là đủ ư?

- Hẳn chứ. Khi ta tìm thấy một viên kim cương không là của ai cả, thì nó là của ta. Khi ta tìm thấy một hòn đảo không phải của ai cả, thì hòn đảo ấy là của ta. Khi ta có sáng kiến gì trước người khác thì ta xin chứng chỉ cho sáng kiến đó, nó là của ta. Ta, ta có được các ngôi sao kia, vì chưa hề có ai trước ta đã nghĩ chiếm hữu chúng.

- Điều này thì đúng, - cậu hoàng tử nói. - Ông dùng chúng để làm gì?

- Ta quản lí chúng. Ta đếm đi, rồi ta đếm lại, - lão tư sản nói. - Khó đấy. Nhưng ta là người đứng đắn.

Cậu hoàng tử vẫn chưa được mãn nguyện.

- Tôi ấy ư, nếu tôi có một cái khăn quàng, tôi quàng nó vào cổ, tôi mang nó đi. Tôi ấy ư, nếu tôi có một bông hoa, tôi có thể hái bông hoa đó và mang nó đi. Còn ông đâu có thể hái các ngôi sao!

- Không, nhưng ta có thể bỏ chúng vào ngân hàng.

- Nghĩa là thế nào?

- Nghĩa là ta viết trên một mảnh giấy con số ngôi sao của ta. Rồi ta khóa chặt mẩu giấy ấy trong một ngăn kéo.

- Chỉ thế thôi à?

- Thế đủ rồi.

"Buồn cười thật, - cậu hoàng tử nghĩ thầm. - Có vẻ thơ ca đấy. Nhưng mà không đứng đắn lắm đâu."

Về những việc đứng đắn, cậu hoàng tử có những ý rất khác với ý các người lớn:

- Tôi, - cậu em lại nói, - tôi có một bông hoa mà hôm nào tôi cũng tưới. Tôi có ba quả núi lửa mà tuần nào tôi cũng nạo vét. Và tôi nạo vét cả quả núi lửa đã tắt. Biết nó là thế nào! Tôi cần thiết cho các quả núi lửa, cho bông hoa của tôi, nên tôi có chúng. Còn ông đâu có ích cho các ngôi sao!

Tên tư sản mở miệng nhưng chẳng biết trả lời sao cả, và cậu hoàng tử đi ra.

"Những người lớn nhất định là những người hoàn toàn kì dị", - cậu em nghĩ thầm một cách đơn giản như vậy trong khi đi.

XIV

Hành tinh thứ năm rất lạ. Nó bé hơn tất cả các hành tinh. Ở đây chỉ đúng đủ chỗ cho một cây cột đèn và một người thắp đèn. Cậu hoàng tử nghĩ mãi không thể nào hiểu được tại sao, đâu đó trong bầu trời, trên một hành tinh không nhà cửa, không dân cư, lại có một cột đèn và một người thắp đèn để làm chi. Tuy vậy, cậu em vẫn nghĩ thầm:

"Có lẽ con người này là vô lí. Tuy thế, ông ta còn ít vô lí hơn ông vua, ít vô lí hơn gã khoác lác, ít vô lí hơn gã tư sản, ít vô lí hơn gã nát rượu. Khi ông ta thắp cây đèn của mình, như là ông ta làm sinh thêm một ngôi sao, hay một bông hoa. Khi ông ta tắt cây đèn, ông ta giúp bông hoa hay ngôi sao ấy ngủ. Ấy là một công việc rất đẹp chứ. Việc ấy mới thật sự là có ích vì nó đẹp."

Khi đến gần hành tinh, cậu em kính trọng chào người thấp đèn:

- Chào ông. Tại sao ông vừa tắt đèn đi đó?

- Điều lệnh mà, - người thắp đèn trả lời. - Chúc cậu một ngày tốt lành.

- Điều lệnh là cái gì vậy?

Và ông ta thắp đèn lên lại.

- Nhưng tại sao ông vừa lại thắp đó?

- Điều lệnh mà, - người thắp đèn trả lời.

- Tôi không hiểu, - cậu hoàng tử nói.

- Có gì mà hiểu, - người thắp đèn nói. - Điều lệnh là điều lệnh. Chúc cậu một ngày tốt lành.

Rồi ông ta tắt cây đèn.

Và ông ta rút chiếc mùi soa kẻ ô vuông đỏ của ông thấm mồ hôi

trên trán.

- Nghề của ta làm đây thật kinh khủng. Xưa kia dễ chịu hơn. Sáng ta tắt, chiều ta thắp. Phần ngày còn lại, ta nghỉ, phần đêm còn lại ta ngủ...

- Nhưng sau đó, điều lệnh thay đổi sao?

- Điều lệnh không thay đổi, - người thắp đèn nói. - Bi kịch là chỗ này đây! Cứ mỗi năm hành tinh này lại dần dần quay nhanh hơn, thế mà điều lệnh không thay đổi!

- Thế thì thế nào? - Cậu hoàng tử hỏi.

- Thế thì hiện nay nó quay mỗi phút một vòng, ta không còn lấy một giây để nghỉ ngơi. Mỗi phút ta phải thắp và phải tắt một lần.

- Lạ thực đấy! Ở đây ngày chỉ dài có một phút thôi!

- Chẳng có gì lạ cả, - người thắp đèn nói. - Ta chuyện trò với nhau thế mà đã một tháng rồi đấy.

- Một tháng kia ư?

- Phải. Ba mươi phút. Ba mươi ngày. Chúc cậu một đêm ngon giấc.

Rồi ông thắp lại ngọn đèn.

Cậu hoàng tử nhìn ông ta và thấy mến yêu người thắp đèn trung thành đến thế với điều lệnh. Cậu em nhớ tới những cảnh mặt trời lặn mà xưa kia chính em phải đi kiếm để xem, bằng cách dịch ghế ngồi. Em muốn giúp ông bạn thân:

- Này ông... Tôi biết cách cho ông khi nào muốn nghỉ thì nghỉ.

- Bao giờ ta chả muốn, - người thắp đèn nói.

Bởi vì người ta có thể, cùng một lúc, vừa trung thành, vừa lười biếng.

Cậu hoàng tử nói tiếp:

- Cái hành tinh của ông bé đến nỗi ông có thể bước sải ba bước là đi khắp. Ông chỉ có việc đi rất chậm để lúc nào cũng ở dưới ánh sáng mặt trời cả. Khi nào ông muốn nghỉ, ông cứ bước đi... thế là ông muốn ngày dài bao nhiêu nó dài bằng ấy.

- Nhưng cái ấy chẳng được việc gì cho ta, - người thắp đèn nói. - Cái ta thích nhất trên đời lại là ngủ cơ.

- Thế thì thật không may, - cậu hoàng tử nói.

- Thật không may, - người thắp đèn nói. - Chúc cậu một ngày tốt lành.

Rồi ông ta tắt cây đèn.

"Cái ông này, - cậu hoàng tử nghĩ thầm trong lúc tiếp tục đi xa hơn nữa. - Ông ta sẽ bị tất cả những người kia khinh, ông vua, lão nói khoác, lão nát rượu, lão tư sản. Tuy thế, chỉ có ông ta là ta không thấy buồn cười. Có lẽ bởi vì ông ta lo toan cho một cái gì khác chứ không phải là bản thân ông ta."

Em thở dài, buồn tiếc, và lại nghĩ:

"Chỉ ông ấy là đáng cho mình kết làm bạn thân. Nhưng hành tinh của ông ấy quá bé. Chẳng thể ở được hai người..."

Điều mà cậu hoàng tử không thể thú nhận với mình, ấy là em tiếc cái hành tinh thiên phúc này chủ yếu ở chỗ nó có một nghìn bốn trăm mười lần mặt trời lặn trong hai mươi bốn tiếng đồng hồ!

XV

Hành tinh thứ sáu là một hành tinh mười lần rộng hơn. Ở hành tinh đó là một Tôn Ông đã già và viết được nhiều cuốn sách khổng lồ.

- Ô! Một nhà thám hiểm! - Ông ta kêu lên thế khi nhác thấy cậu hoàng tử.

Cậu hoàng tử ngồi lên bàn và thở hơi hổn hển. Em đi thật đã nhiều nơi!

- Khách từ đâu lại? - Tôn Ông già hỏi.

- Cuốn sách to này là sách gì vậy? - Cậu hoàng tử hỏi. - Ông làm gì ở đây?

- Ta là nhà địa lí. - Tôn Ông già nói.

- Nhà địa lí là người như thế nào?

- Đó là một nhà bác học biết rõ đâu là sông biển, núi non, thành phố và sa mạc.

- Thế thì thích thật, - cậu hoàng tử nói. Bây giờ ta mới gặp được một nghề thật là nghề. Rồi em đưa mắt nhìn cái hành tinh của nhà địa lí, xung quanh em. Em chưa hề được thấy một hành tinh diễm lệ dường ấy.

- Đẹp quá, cái hành tinh của ông. Có đại dương không ông?

- Ta không rõ được, - nhà địa lí nói.

- Thế a! (Cậu hoàng tử thất vọng) Còn núi non?

- Ta không rõ được, - nhà địa lí nói.

- Và các thành phố, và các con sông, và các bãi sa mạc?

- Ta cũng không rõ được nốt, - nhà địa lí nói.

- Ông là nhà địa lí cơ mà!

- Đúng, - nhà địa lí nói. - Nhưng ta có là nhà thám hiểm đâu. Ta hoàn toàn thiếu các nhà thám hiểm giúp việc. Nhà địa lí không phải là người đi đếm các thành phố, sông biển, núi non, đại dương và sa mạc. Nhà địa lí quan trọng hơn nhiều lắm, có thể đi nhởi được đâu. Nhà địa lí không thể rời cái bàn giấy của mình được. Bọn ta còn phải tiếp các nhà thám hiểm chứ. Bọn ta hỏi, và bọn ta ghi chép các kỉ niệm của họ chứ. Và nếu thấy kỉ niệm của một ai trong bọn thám hiểm ấy mà đáng chú ý thì nhà địa lí sẽ cho điều tra về tư cách của nhà thám hiểm ấy chứ.

- Tại sao phải thế ạ?

- Bởi vì một nhà thám hiểm mà nói dối sẽ gây nên những tai họa trong các sách địa lí. Và cả nhà thám hiểm nào uống nhiều rượu quá nữa.

- Tại sao thế ạ? - Cậu hoàng tử nói.

- Vì kẻ nát rượu cái gì cũng thấy thành đôi. Nhà thám hiểm mà như thế thì đáng lẽ chỉ có một dãy núi thôi, ông ta ghi thành hai dãy.

- Thế thì tôi có biết, một người nếu mà làm thám hiểm thì là thám hiểm tồi lắm, - cậu hoàng tử nói.

- Có thể như thế. Vậy nên khi tư cách của nhà thám hiểm xem thấy là tốt rồi, thì người ta điều tra về sự phát minh của anh ta.

- Người ta đi xem hay sao?

- Không, đi thì phức tạp quá. Người ta chỉ đòi hỏi nhà thám hiểm phải cung cấp bằng chứng thôi. Ví dụ như tìm thấy một hòn núi lớn, người ta chỉ buộc phải mang về những tảng đá to.

Nhưng nhà địa lí bỗng nhiên giọng xúc động:

- Nhưng mà khách là khách đến từ xa! Khách đúng là nhà thám hiểm rồi! Khách hãy tả cho ta cái hành tinh của khách đi!

Rồi nhà địa lí, sau khi đã mở cuốn sổ to, liền gọt bút chì. Chuyện các nhà thám hiểm kể, thoạt tiên người ta ghi bằng bút chì. Đợi cho nhà thám hiểm cung cấp bằng chứng rồi, người ta mới ghi lại bằng mực.

- Thế nào? - Nhà địa lí hỏi.

- Ôi! Quê tôi ấy ư, - cậu hoàng tử nói, - chẳng có gì đáng chú ý lắm đâu, nó bé tí tẹo mà. Tôi có ba quả núi lửa. Hai quả hoạt động, một quả tắt. Nhưng ai biết nó thế nào.

- Không biết thế nào, - nhà địa lí nói.

- Tôi cũng có một bông hoa.

- Bọn ta chẳng ghi nhận bông hoa, - nhà địa lí nói.

- Sao thế? Nó là thứ đẹp nhất kia mà!

- Bởi vì đời hoa ngắn ngủi lắm.

- "Ngắn ngủi" nghĩa là thế nào ạ?

- Các sách địa lí, - nhà địa lí nói, - là quý nhất trong tất cả các loại sách. Chẳng bao giờ hết thời cả. Chẳng mấy khi một quả núi lại chuyển chỗ. Chẳng mấy khi một đại dương lại cạn nước. Bọn ta viết nên những điều vĩnh cửu.

- Song những núi lửa đã tắt có thể thức dậy được, - cậu hoàng tử ngắt lời. - "Ngắn ngủi" nghĩa là gì?

- Núi lửa tắt hay núi lửa thức đối với bọn ta cũng là thế thôi, - nhà địa lí nói. - Cái ta kể tới, đó là núi. Núi không thay đổi.

- Nhưng "ngắn ngủi" nghĩa là gì? - Cậu hoàng tử lặp lại, suốt đời cậu em đã đặt ra một câu hỏi là không chịu bỏ.

- Nghĩa là "bị đe dọa sắp tới lúc chết" đấy.

- Cái hoa của tôi bị đe dọa sắp phải chết ư?

- Hẳn thế.

"Đóa hoa của ta ngắn ngủi, - cậu hoàng tử nghĩ thầm. - Cô bé chỉ có bốn cái gai để chống chọi ở đời! Thế mà ta để cô ấy một mình ở quê nhà!"

Ấy là cơn thương tiếc đầu tiên dấy lên trong lòng cậu em. Em lấy lại can đảm:

- Bây giờ ông khuyên tôi nên đi thăm đâu? - Em hỏi.

- Hành tinh Trái Đất, - nhà địa lí trả lời em. - Hành tinh ấy nổi tiếng lắm...

Thế là cậu hoàng tử ra đi, vừa đi vừa nghĩ đến đóa hoa của mình.

XVI

Vậy hành tinh thứ bảy là Trái Đất.

Trái Đất đâu có phải là một hành tinh xoàng! Ở đây có tới một trăm mười ông vua (trong đó, hiển nhiên ta không quên kể các ông vua đen), bảy nghìn nhà địa lí, chín trăm nghìn tên tư sản, bảy triệu rưỡi gã nát rượu, ba trăm mười triệu cha khoác lác, nghĩa là vào quãng hai tỉ rưỡi người lớn.

Để các bạn có chút ý niệm về kích thước Trái Đất, tôi phải nói với các bạn rằng trước khi tìm ra được điện, trên cả sáu châu người ta phải nuôi để dùng như nuôi dùng cả một đạo quân thật sự bốn trăm sáu mươi hai nghìn năm trăm mười một người đốt đèn.

Nhìn xa xa một chút, cảnh đốt đèn đó thật đẹp. Các động tác của đạo quân này được điều chỉnh như trong một vở kịch ba-lê. Trước tiên là phiên những người đốt đèn nước Tân Tây Lan và nước Australia. Sau đó, đốt đèn xong, họ đi ngủ. Tức thì đến lượt những người đốt đèn Trung Quốc và Siberia vào cuộc múa. Xong, cả họ nữa, cũng biến mất trong các hành lang. Lại đến lượt những người đốt đèn nước Nga và nước Ấn Độ. Rồi đến người châu Phi và châu Âu. Rồi đến người Nam Mĩ. Rồi đến người Bắc Mĩ. Thế nhưng chẳng bao giờ họ vào ra sân khấu nhầm lẫn cả. Cảnh tượng thật là huy hoàng.

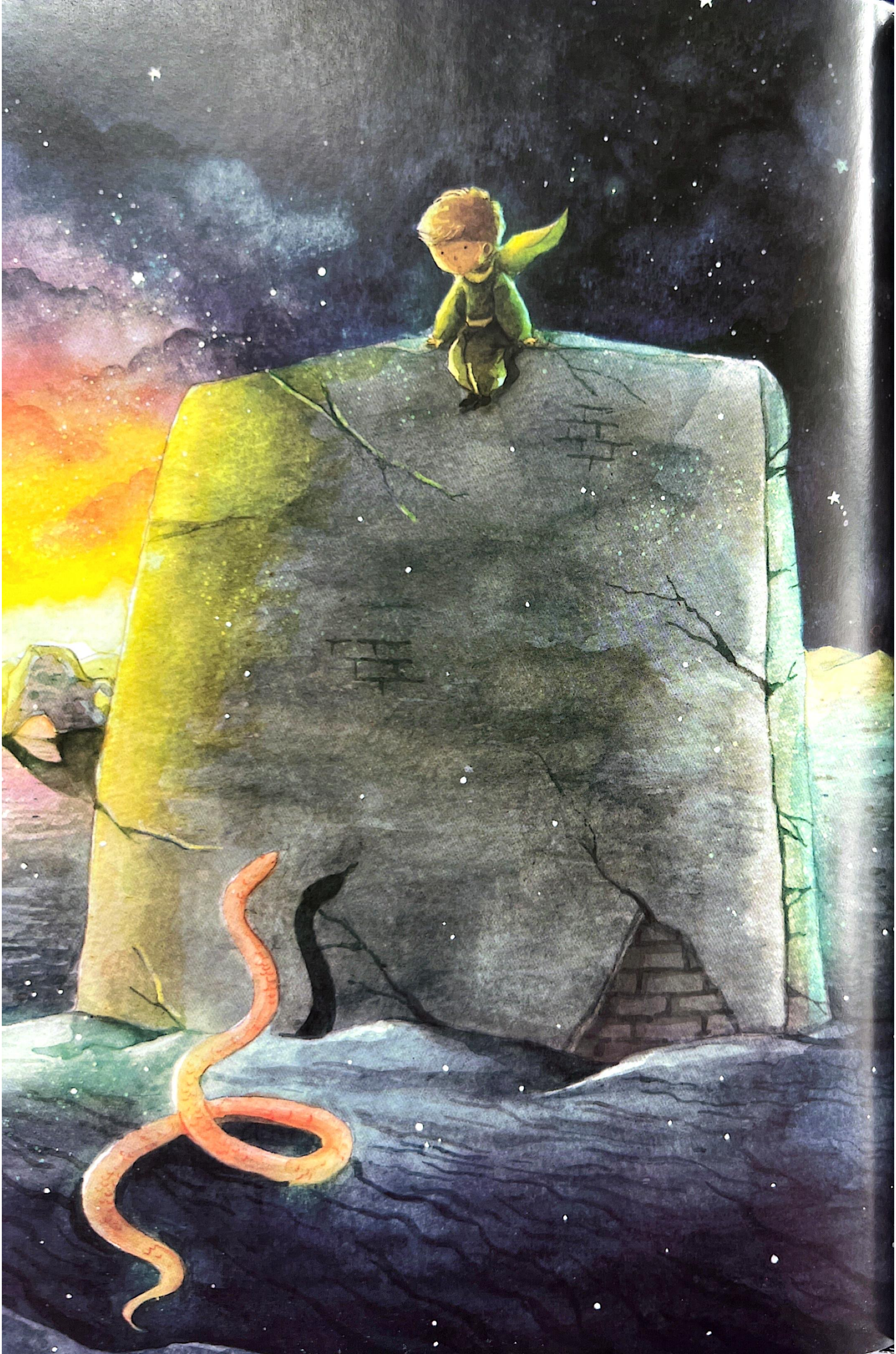
Chỉ có ông đốt cây đèn độc nhất ở Bắc Cực và ông đốt cây đèn độc nhất ở Nam Cực là sống cuộc đời lề mề ăn không nằm rồi: hai ông ấy chỉ làm việc một năm có hai lần.

XVII

Khi người ta muốn tỏ ra thông minh, có khi người ta phải nói dối một chút. Tôi không thật thà lắm đâu khi kể với các bạn về những người đốt đèn. Có thể có rủi ro là tôi gây một ý niệm sai lầm đối với những ai chưa quen biết hành tinh của chúng ta. Loài người chiếm rất ít chỗ trên mặt đất. Nếu hai tỉ con người đang sống trên mặt đất này mà đứng hơi sít lại một chút, như trong một cuộc mít-tinh vậy thì chỉ một quảng trường rộng hai mươi dặm, dài hai mươi dặm, cũng đủ chứa. Trên hòn đảo bé nhất nào của Thái Bình Dương cũng có thể dồn đủ nhân loại được.

Nói thế hẳn là những người lớn chẳng tin ta đâu. Những người lớn nghĩ là họ chiếm được nhiều chỗ lắm đấy. Họ thấy họ quan trọng như các cây bao-bá ấy. Thế nên các bạn phải khuyên họ làm bài tính đi. Họ quý chữ số lắm: việc ấy họ thích đấy. Nhưng bạn thì bạn không cần phí nhiều thì giờ vào cái hình phạt này. Không cần. Bạn vẫn tin tôi mà.

Cậu hoàng tử, một khi đáp xuống đất, rất kinh ngạc vì chẳng trông thấy người nào. Em đã bắt đầu sợ, cho là mình nhầm hành tinh rồi, vừa lúc một cái vòng màu ánh sáng trắng động đậy trong cát.

- Chào ban đêm, - cậu hoàng tử buột miệng nói.

- Chào ban đêm, - con rắn nói.

- Tôi rơi trên hành tinh nào vậy? - Cậu hoàng tử hỏi.

- Trên Trái Đất, ở châu Phi, - con rắn trả lời.

- Thế a? Trên Trái Đất, không có người nào ư?

- Đây là sa mạc mà. Chẳng có ai trên sa mạc đâu. Trái Đất rộng lắm. - Rắn nói.

Cậu hoàng tử ngồi trên một tảng đá và ngửa mặt lên trời:

- Có phải những ngôi sao được thắp sáng là để mỗi người một ngày kia trở về được ngôi sao của mình? Đằng ấy hãy nhìn xem cái hành tinh của tớ. Nó ở ngay bên trên ta... Nhưng nó lại xa thế!

- Nó đẹp nhỉ, - rắn nói. - Nhưng cậu làm gì mà tới đây?

- Mình với một bông hoa, chúng mình sống không ổn thỏa lắm, - cậu hoàng tử nói.

- Ra thế! - Rắn nói.

Và cả hai lặng thinh.

- Loài người ở đâu? - Cậu hoàng tử lại nói tiếp. - Trong sa mạc hơi bơ vơ...

- Ngay giữa loài người, cũng bơ vơ, - rắn nói.

Cậu hoàng tử nhìn rắn rất lâu:

- Đằng ấy là một con vật buồn cười thật, - em nói, - mảnh khảnh cứ như một cái ngón tay...

- Nhưng tớ lại mạnh hơn ngón tay của một ông vua. - Rắn nói.

Cậu hoàng tử mỉm cười:

- Đằng ấy không mạnh lắm đâu... đến chân, đằng ấy cũng chả có... đi đây đi đó đằng ấy cũng chả đi được.

- Tớ có thể chở cậu đi xa hơn tàu thủy cơ, - rắn nói.

Rắn quấn quanh mắt cá của cậu hoàng tử, trông giống một chiếc vòng vàng:

- Tớ mà chạm vào kẻ nào là tớ cho hắn ta trở về ngay với đất là nơi hắn chui ra. Còn cậu, cậu trong sạch và cậu từ một ngôi sao tới...

Cậu hoàng tử không nói gì.

- Cậu làm cho tớ mủi lòng, cậu yếu đuối thế kia trên Trái Đất đá hoa cương này. Nếu cậu tiếc quá cái hành tinh của cậu, một hôm nào, rồi tớ sẽ giúp cậu... Tớ có thể...

- Ồ! Tớ hiểu hết, - cậu hoàng tử nói. - Nhưng sao đằng ấy lúc nào cũng nói hiểm hóc thế?

- Mọi điều hiểm hóc, tớ đều giải hết, - rắn nói.

Và họ lặng thinh.

XVIII

Cậu hoàng tử đi qua sa mạc và chỉ gặp có một bông hoa. Một bông hoa chỉ ba cánh, một hoa xoàng...

- Chúc một ngày tốt lành, - cậu hoàng tử nói.

- Chúc một ngày tốt lành, - bông hoa nói.

- Loài người ở đâu? - Cậu hoàng tử lễ phép hỏi.

Bông hoa vốn một hôm có trông thấy một đoàn người đi qua:

- Người hả? Có loài ấy đấy, sáu hay bảy mống, hình như thế. Em có nhìn thấy ngữ ấy mấy năm trước kia. Ai biết họ ở đâu mà tìm! Gió thổi đi đâu, họ đi đó mà. Họ chẳng có rễ, cái đó phiền cho họ lắm.

- Từ biệt, - cậu hoàng tử nói.

- Từ biệt, - hoa nói.

XIX

Cậu hoàng tử trèo lên một quả núi cao. Trước nay những hòn núi cao độc nhất mà em biết chỉ là ba quả núi lửa ngang đầu gối em. Nên em dùng quả núi lửa đã tắt làm ghế ngồi. "Từ trên một quả núi cao như quả này, - em nói thầm, - mình sẽ đưa mắt là thấy ngay tất cả hành tinh và tất cả mọi người..." Nhưng em đã chỉ thấy có những mũi nhọn của các tảng đá mài rất sắc.

- Chúc một ngày tốt lành. - Em buột miệng nói.

- Chúc một ngày tốt lành... Chúc một ngày tốt lành... Chúc một ngày tốt lành... - Tiếng vang đáp lại.

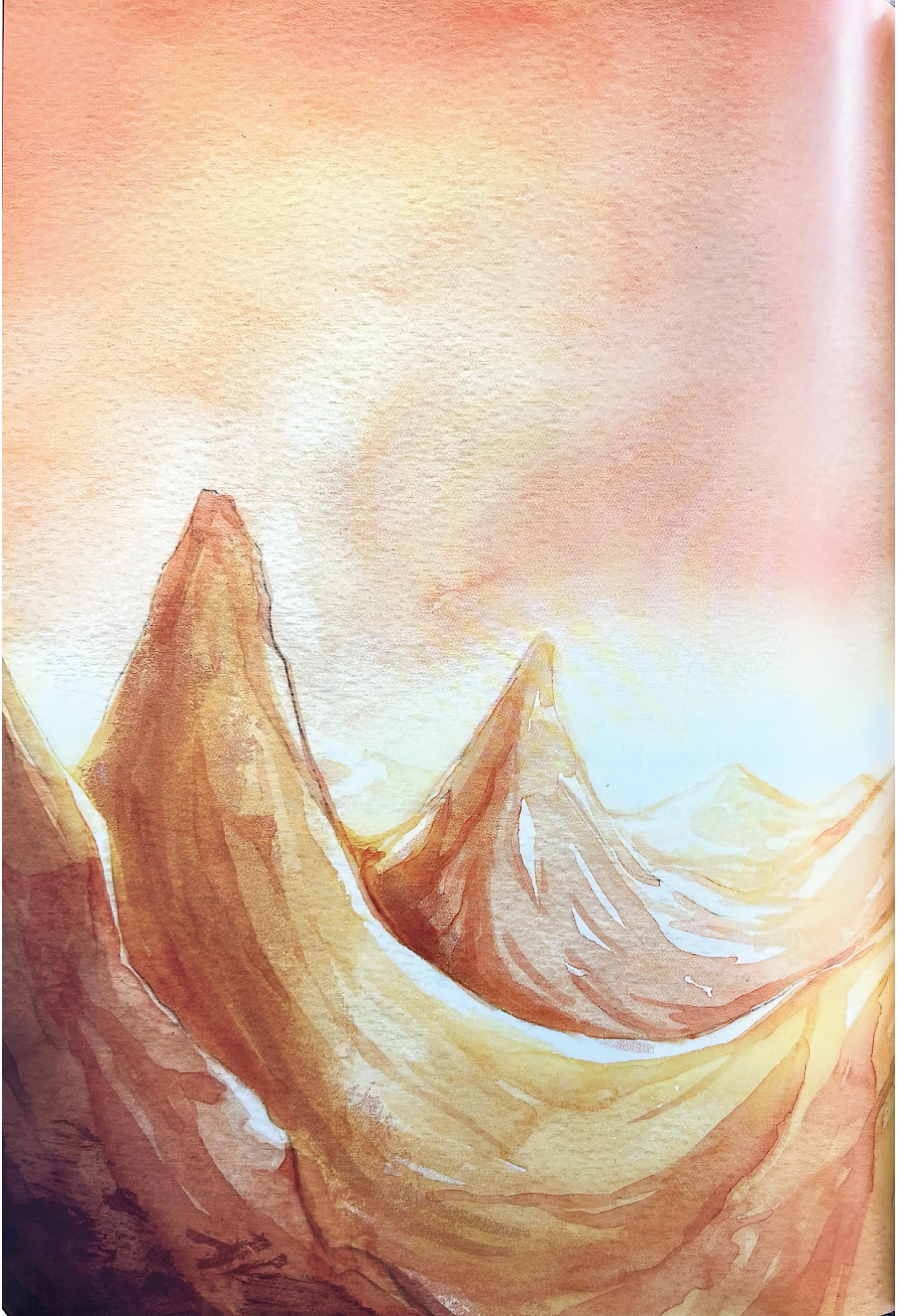
- Các anh là ai? - Cậu hoàng tử nói.

- Các anh là ai?... Các anh là ai... các anh là ai... - Tiếng vang đáp lại.

- Hãy là bạn thân của tôi, tôi chỉ có một mình, - em nói.

- Tôi một mình... tôi một mình... tôi một mình, - tiếng vang đáp lại.

"Cái hành tinh buồn cười thật!" Lúc đó em nghĩ thầm. "Nó khô khốc, lại nhọn hoắt nữa, và lại mặn ơi là mặn. Mà những con người thì thiếu óc tưởng tượng. Ai nói câu gì cứ lặp lại câu đó. Ở quê mình có một bông hoa, cô ta bao giờ cũng nói trước..."

XX

Nhưng cậu hoàng tử đi đã lâu qua các bãi cát, qua đá, qua tuyết, bỗng sau cùng tìm thấy một con đường. Và mọi con đường, đều đưa đến nơi có người.

- Chúc một ngày tốt lành, - em nói.

Ấy là một khu vườn đầy hoa hồng.

- Chúc một ngày tốt lành, - các hoa hồng trả lời.

Cậu hoàng tử nhìn các hoa hồng. Họ tất cả đều giống bông hoa của em.

- Các bạn là ai? - Kinh ngạc, em hỏi họ.

- Chúng em là hoa hồng, - các bông hồng nói.

- Thế ư? - Cậu hoàng tử kêu lên.

Và em liền cảm thấy rất đau khổ. Đóa hoa của em, cô ta đã có kể với em rằng cô là độc nhất vô nhị của loài hoa hồng trong vũ trụ. Thế nhưng đây này, chỉ mới trong mỗi một khu vườn đã có đến năm nghìn đóa giống nhau hết.

"Trông thấy cảnh này cô ta chắc sẽ ngượng, - em nghĩ thầm... - Cô ta sẽ ho thật to và giả chết để đỡ xấu hổ. Còn mình, mình buộc làm ra vẻ chăm sóc cô ta, nếu không, cô ta chết thật mất, cốt làm cho chính mình xấu hổ mà..."

Rồi em lại nói thầm: "Trước, mình chỉ có một bông hoa độc nhất mà mình tưởng mình giàu có, thật ra mình chỉ có một bông hoa thường thôi. Nó và ba trái núi lửa chỉ thấp đến đầu gối mình, trong đó một quả thì có lẽ đã tắt vĩnh viễn rồi, tất cả những cái ấy không làm được cho mình thành một ông hoàng lớn lắm đâu..." Thế là, nằm trong cỏ, em nức lên khóc.

XXI

Vừa lúc đó bỗng nhiên hiện ra một con cáo.

- Chào một ngày tốt lành, - con cáo nói.

- Chào một ngày tốt lành, - cậu hoàng tử đáp lại lễ phép, cậu xoay người lại nhưng chẳng thấy gì cả.

- Tôi ở đây cơ mà, - giọng nói cất lên, - dưới cây táo...

- Cậu là ai thế? - Cậu hoàng tử nói. - Cậu thật bảnh...

- Tớ là một con cáo, - con cáo nói.

- Đến đây chơi với tôi, - cậu hoàng tử rủ cáo. - Tôi buồn chết đi được...

- Tớ không chơi với cậu được. Tớ không quen.

- Thế ư? Xin lỗi, - cậu hoàng tử nói.

Nhưng, sau khi suy nghĩ, em hỏi thêm:

- "Quen" nghĩa là gì thế?

- Ra cậu không phải ở đây. Cậu đi tìm cái gì?

- Tớ đi tìm những con người, - cậu hoàng tử nói. - "Quen" nghĩa là gì vậy?

- Loài người, - cáo nói, - họ có súng, họ bắn. Phiền lắm. Họ cũng nuôi gà nữa. Họ mà đáng cho ta chú ý... là ở việc nuôi gà này thôi. Cậu đi kiếm gà, phải không?

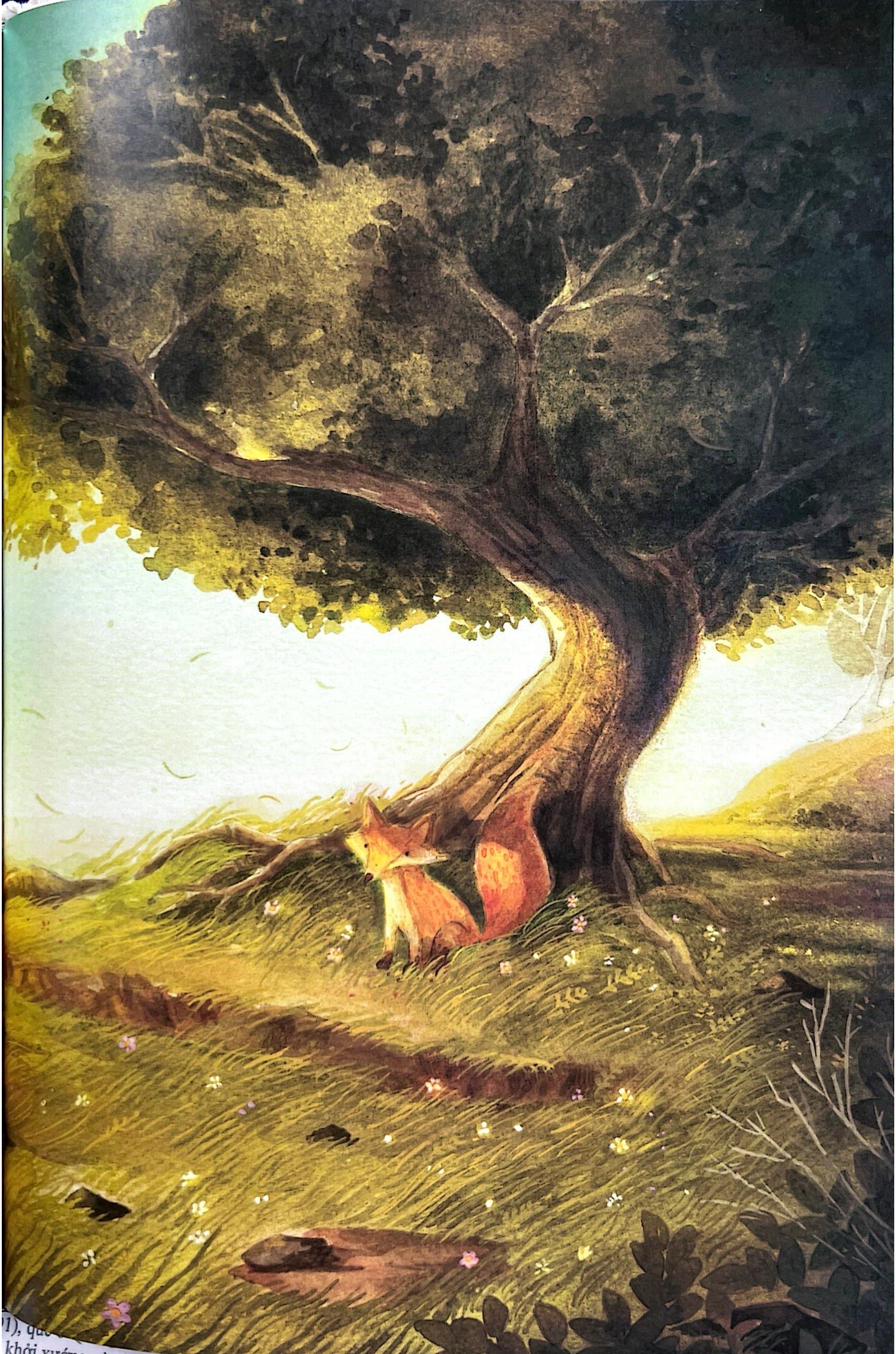
- Không, - cậu hoàng tử nói. - Mình kiếm bạn bè. "Quen" nghĩa là gì?

- Ấy là một việc mình bỏ quên đã lâu, - cáo nói. - Nó có nghĩa là "tạo nên những tình cảm ràng buộc".

- Tạo nên những tình cảm ràng buộc?

- Hẳn chứ, - cáo nói. - Đối với tớ, hiện giờ, cậu mới chỉ là một cậu bé hoàn toàn giống trăm nghìn cậu bé khác. Tớ lại không có gì cần đến cậu cả. Và cậu cũng chẳng có gì cần đến tớ. Tớ đối với cậu chỉ là một con cáo giống như trăm ngàn con cáo. Nhưng, nếu cậu làm cho tớ quen dần cậu, hai đứa ta, đứa này sẽ thấy cần đứa kia. Đối với tớ, cậu sẽ là người duy nhất trên đời. Tớ đối với cậu sẽ duy nhất trên đời.

- Tôi bắt đầu hiểu, - cậu hoàng tử nói. - Có một bông hoa... tôi cho là nó đã làm cho tôi quen...

- Có thể, - cáo nói. - Trên Trái Đất, có đủ mọi vật...

- Ôi, không phải trên Trái Đất, - cậu hoàng tử nói.

Cáo có vẻ chú ý:

- Trên một hành tinh khác à?

- Phải.

- Trên hành tinh ấy, có kẻ đi săn không?

- Không.

- Thế thì hay đấy. Nhưng có gà không?

- Không.

- Thế thì chả có gì hoàn hảo thật! - Cáo thở dài.

Nhưng rồi cáo bỗng trở lại với ý nghĩ của mình:

- Đời tớ buồn tẻ. Tớ săn gà, người săn tớ. Tất cả loài gà đều giống nhau, tất cả loài người đều giống nhau. Vì thế, tớ hơi chán. Nhưng nếu cậu làm cho tớ quen thân cậu, đời tớ sẽ như chói chang ánh sáng mặt trời. Tớ sẽ nhận ra một bước chân khác hẳn mọi bước chân khác. Các bước chân sẽ làm tớ chúi ngay xuống đất. Nhưng bước chân của cậu lại sẽ như là âm nhạc vậy, gọi tớ từ hang chạy ra. Và cậu hãy nhìn kìa! Cậu thấy không, ở kia, có những đồng lúa? Tớ đâu có ăn bánh mì. Lúa mì đối với tớ là vô dụng. Các cánh đồng lúa mì đối với tớ chẳng có khêu gợi gì hết. Mà thế thì buồn quá. Nhưng mái tóc màu vàng kim của cậu, mái tóc vàng kim của cậu thật là tuyệt, khi cậu đã làm cho tớ quen thân cậu, rồi lúa mì, vốn màu vàng, sẽ gợi cho tớ nhớ cậu. Tớ sẽ yêu cả tiếng gió khua trong lúa mì nữa...

Cáo nín thinh và nhìn cậu hoàng tử một lúc lâu.

- Tớ yêu cầu cậu... hãy làm cho tớ quen thân cậu đi, - cáo nói.

- Tôi cũng muốn thế lắm, - cậu hoàng tử trả lời, - nhưng tôi không có nhiều thì giờ. Tôi cần tìm kiếm nhiều bạn bè và tìm hiểu nhiều sự vật.

- Người ta chỉ hiểu được những vật người ta đã thân quen, - cáo nói. - Loài người bây giờ không còn đủ thì giờ hiểu cái gì hết. Họ mua những vật làm sẵn ở các con buôn. Nhưng vì không ở đâu người ta bày bán bạn hữu, nên những con người không còn bạn hữu nữa. Cậu cần bạn hữu thì cậu hãy tập tớ quen thân cậu!

- Phải làm như thế nào? - Cậu hoàng tử hỏi.

- Phải thật kiên nhẫn, - cáo trả lời. - Ban đầu, cậu hãy ngồi hơi xa tớ một tí, thế, ở trong cỏ. Tớ đưa mắt liếc nhìn cậu, nhưng cậu chẳng nói sao cả. Tiếng nói là nguồn gốc của mọi sự hiểu nhầm. Nhưng mỗi ngày, cậu có thể ngồi dịch lại một tí...

Ngày hôm sau, cậu hoàng tử trở lại.

- Tốt hơn, nên đến đúng giờ như hôm trước, - cáo nói. - Vì chẳng hạn như bốn giờ chiều cậu đến, thế là từ ba giờ, mình đã thấy vui. Càng đến gần giờ, mình càng thấy vui. Bốn giờ mình cuống lên, mình lo lắng; và mình vụt hiểu ra cái giá của hạnh phúc! Nhưng nếu

cậu có thể đến bất cứ lúc nào, mình không biết vào lúc nào thì nên trang điểm cho lông mình... Phải có nghi thức chứ.

- "Nghi thức" là cái gì? - Cậu hoàng tử hỏi.

- Đó cũng là một cái mình quên lâu quá, - cáo nói. - Đó là cái gì làm cho một ngày trở nên khác những ngày khác, một giờ khác mọi giờ khác. Ví dụ như, ở bọn săn tớ, có một nghi thức. Mỗi thứ năm, họ nhảy múa với các cô gái trong làng. Thế thứ năm là một ngày kì diệu! Hôm ấy tớ có thể rong chơi đến tận vườn nho. Nếu bất cứ ngày nào những kẻ đi săn ấy cũng múa nhảy được, thì ngày nào rồi cũng sẽ như ngày nào, tớ sẽ chẳng có tí ngày nghỉ nào nữa.

Như vậy đấy, cậu hoàng tử đã làm cho con cáo thân quen, tới khi giờ ra đi đã đến gần:

- Ôi chao! - Cáo nói, - tớ khóc lên mất.

- Lỗi tại cậu, - cậu hoàng tử nói. - Mình tuyệt chẳng muốn cậu khổ, cậu lại cứ muốn mình làm cho cậu thân quen mình.

- Đúng thế, - cáo nói.

- Kìa, cậu sắp khóc kìa! - Cậu hoàng tử nói.

- Đúng, mình sắp khóc. - Cáo nói.

- Khóc cũng chả được gì kia mà?

- Được chứ, - cáo nói. - Vẫn còn cái màu vàng kim kia của lúa mì...

Rồi nó nói thêm:

- Cậu hãy trở lại xem bọn hoa hồng đi. Cậu sẽ rõ ra bông hoa kia của cậu là duy nhất trên đời. Rồi cậu hãy trở lại đây từ biệt tớ, tớ sẽ làm quà cho cậu một điều bí mật.

Cậu hoàng tử đi thăm lại các hoa hồng.

- Các cô chẳng giống chút nào với đóa hồng của tôi, các cô chưa là gì cả, - cậu em bảo các bông hồng. - Chưa ai làm cho các cô thân quen ai, các cô cũng chưa làm cho ai thân quen. Các cô giống như con cáo của tôi trước kia. Trước kia, nó là một con cáo giống như trăm nghìn con cáo. Song tôi đã làm nó thành bạn thân của tôi, và bây giờ nó trở nên duy nhất trên đời.

Và các bông hồng hết sức lúng túng.

- Các cô đẹp, nhưng các cô trống rỗng, - em lại nói với họ. - Người ta không thể chết vì các cô được. Hẳn chứ, cái bông hồng của tôi ấy, một kẻ qua đường tầm thường tưởng là nó giống các cô. Nhưng chỉ một mình nó thôi, đối với tôi, nó cũng quan trọng hơn tất cả các cô. Bởi vì chính nó tôi đã đặt dưới bầu kính. Bởi vì chính nó tôi đã đem ẩn giấu sau cái chắn gió. Bởi vì chính trên thân nó mà tôi diệt các con sâu (trừ hai hay ba con dành để thành bướm). Bởi vì chính nó,

mà tôi nghe thở than, hay khoe khoang, hay đôi khi, cả nín thinh nữa. Bởi vì nó là bông hồng của tôi.

Rồi em trở lại chỗ con cáo:

- Từ biệt, - em nói.

- Từ biệt, - cáo nói. - Đây, cái bí quyết của tớ. Rất giản dị thôi: Người ta chỉ nhìn thấy thật rõ ràng bằng trái tim mình. Cái chủ yếu thì mắt chẳng thể thấy.

- Cái chủ yếu thì mắt chẳng thể thấy! - Cậu hoàng tử lặp lại, để cho nhớ.

- Chính là cái thời gian cậu đã tiêu phí vì bông hồng của cậu, cái thời gian ấy nó làm cho bông hồng đó trở nên quan trọng đến như thế.

- Chính là cái thời gian mà tôi đã tiêu phí cho bông hồng của tôi... - Cậu hoàng tử nói, để cho nhớ.

- Loài người đã quên bẵng cái sự thật này, - cáo nói. - Nhưng cậu không nên quên. Cậu trở nên mãi mãi có trách nhiệm về những cái gì cậu đã tập cho quen thân. Cậu có trách nhiệm đối với bông hồng của cậu...

- Tôi có trách nhiệm đối với bông hồng của tôi... - Cậu hoàng tử lặp lại, để cho nhớ.

XXII

Chào một ngày tốt lành, - cậu hoàng tử nói.

- Chào một ngày tốt lành, - người gác ghi nói.

- Ông làm gì ở đây? - Cậu hoàng tử hỏi.

- Ta xếp hành khách, thành từng gói nghìn người một, - người gác ghi nói. - Ta cho phóng đi, lúc bên phải, lúc về bên trái, những chuyến tàu chở các gói ấy.

Rồi một con tàu nhanh sáng choang, ầm ầm như sấm dậy, bỗng làm rung lên buồng ghi.

- Chúng vội vã thế, - cậu hoàng tử nói. - Chúng tìm cái gì vậy?

- Tìm cái gì, thì chính người lái đầu máy cũng không rõ, - Người gác ghi nói.

Và liền gầm lên, từ hướng ngược lại, một chuyến tàu nhanh thứ hai sáng choang.

- Chúng đã trở về rồi ư? - Cậu hoàng tử hỏi...

- Không phải những toa lúc nãy đâu. Đổi chỗ cho nhau đấy mà.

- Chúng không bằng lòng chỗ chúng đứng ư?

- Người ta không bao giờ bằng lòng chỗ mình đứng cả! - Người gác ghi nói.

Và tức thì gầm lên một chuyến tàu nhanh thứ ba sáng choang.

- Chúng đuổi theo những hành khách lúc nãy phải không? - Cậu hoàng tử hỏi.

- Chúng chẳng đuổi theo cái gì hết, - người gác ghi nói. - Người ta ngủ trong đó, hay người ta ngáp. Chỉ có những đứa trẻ là dí đến bẹp mũi vào cửa kính thôi.

- Chỉ có những đứa trẻ biết là mình tìm cái gì, - cậu hoàng tử nói. - Chúng mất thì giờ vì một con búp bê bó bằng giẻ, và con búp bê ấy trở nên quan trọng lắm, ai lấy đi của chúng, chúng sẽ khóc...

- Chúng thật may mắn, - người gác ghi nói.

XXIII

Chào một ngày tốt lành, - cậu hoàng tử nói.

- Chào một ngày tốt lành, - người lái buôn nói.

Ấy là một lão buôn thuốc viên gia công, có thể làm cho đỡ khát. Chỉ một tuần uống một viên, và người ta thấy không cần phải uống nước nữa.

- Tại sao ông bán thứ đó? - Cậu hoàng tử hỏi.

- Đây là một sự tiết kiệm lớn về thời giờ, - lão buôn nói. - Các nhà chuyên môn đã tính toán rồi. Mỗi tuần lễ ta sẽ tiết kiệm được năm mươi ba phút.

- Thế người ta dùng để làm gì năm mươi ba phút ấy?

- Muốn làm gì thì làm...

"Mình ấy a, - cậu hoàng tử nghĩ thầm, - nếu mình có năm mươi ba phút ấy để mà tiêu phí, mình sẽ rón rén tìm đến một cái vòi nước..."

XXIV

Bây giờ là ngày thứ tám từ khi máy bay của tôi bị hỏng ở giữa sa mạc, và câu chuyện này về người lái buôn, tôi vừa nghe vừa nuốt giọt nước dự trữ cuối cùng của tôi.

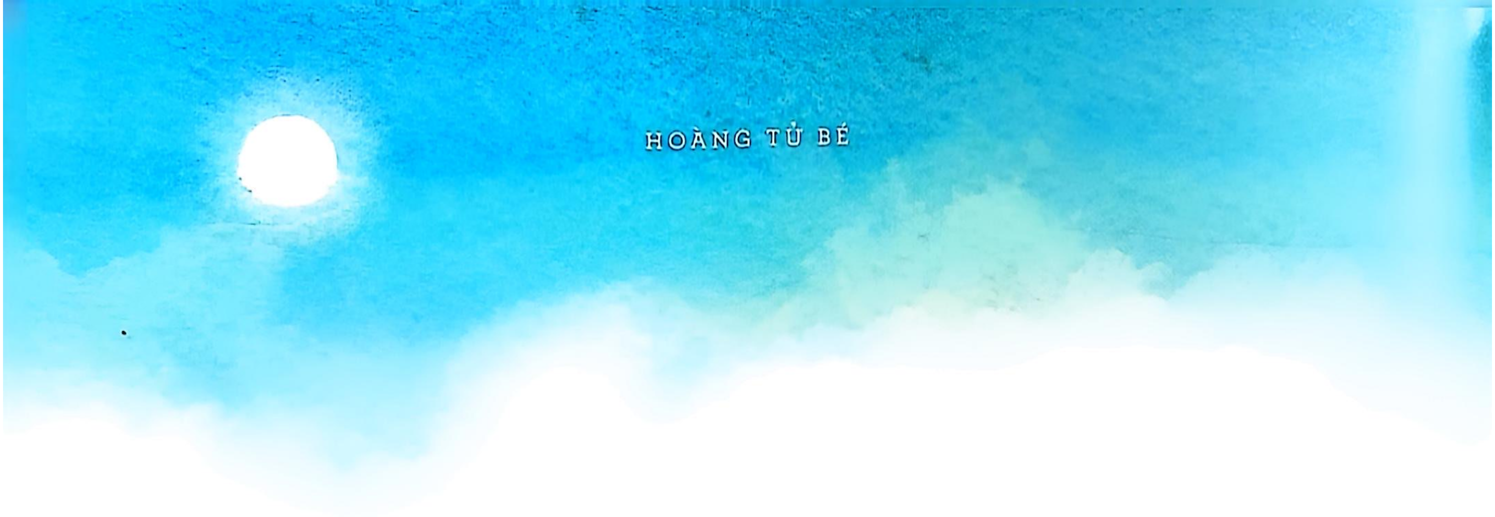
- Ôi chao! - Tôi nói với cậu hoàng tử. - Các kỉ niệm của em thật là đẹp, nhưng anh vẫn còn chưa chữa được máy bay của anh, anh chẳng còn tí gì để uống nữa, anh, anh cũng thèm được rón rén bước tới một vòi nước!

- Thằng bạn cáo của tôi... - Em nói.

- Cậu nhỏ ạ, chồn cáo gì nữa lúc này!

- Sao thế?

- Ta sắp chết khát rồi kia mà...

Cậu em không hiểu lí lẽ viện ra của tôi, em trả lời tôi:

- Có được một đứa bạn thân là tuyệt chứ, cho dẫu ta sắp chết cũng vẫn là tuyệt. Tôi, tôi rất thú vị được có một bạn thân là cáo...

"Cậu em không lường được hiểm nguy, - tôi nghĩ thầm. - Em không hề bị đói và bị khát. Chỉ một ít mặt trời cũng đủ cho em rồi..."

Nhưng em nhìn tôi, trả lời đúng vào điều tôi vừa nghĩ:

- Tôi cũng đang khát... ta đi tìm một cái giếng đi...

Tôi có một cử chỉ mệt mỏi: trong mênh mang của sa mạc, đi vất vơ vất vưởng kiếm một cái giếng, thật là chuyện vô lí. Tuy thế, chúng tôi vẫn ra đi.

Khi chúng tôi bước, lặng thinh, không biết đã bao nhiêu giờ, bóng đêm bỗng đổ xuống và các ngôi sao bắt đầu sáng lên. Tôi nhìn thấy trời sao như tưởng mình đang mê, vì khát nên tôi có hơi sốt. Những lời cậu hoàng tử nói cứ nhảy múa trong trí nhớ tôi.

- Em cũng khát ư, em? - Tôi hỏi em.

Nhưng em không trả lời câu tôi hỏi. Em chỉ nói:

- Nước cũng có thể tốt lành đối với lòng ta...

Câu em đáp, tôi không hiểu, nhưng tôi nín thinh... Tôi biết là không nên hỏi em.

Em có vẻ nhọc. Em ngồi xuống. Tôi ngồi xuống cạnh em. Và sau một lát im lặng, em lại nói:

- Các ngôi sao sở dĩ đẹp là do ở đó có một bông hoa mà ta không nhìn thấy...

Tôi đáp lại "Đúng thế!" và không nói gì nữa. Tôi nhìn cát như sóng gợn dưới ánh trăng.

- Sa mạc đẹp thật, - em nói thêm.

Và thật thế. Tôi vẫn yêu sa mạc. Ta ngồi trên một đụn cát. Ta không trông thấy gì hết. Ta không nghe thấy gì hết. Thế nhưng, trong lặng lẽ, vẫn có một cái gì đó lóe sáng...

- Cái làm cho sa mạc càng thêm đẹp, - cậu hoàng tử nói, - ấy là ở chỗ nó ẩn giấu một cái giếng ở một nơi nào đó...

Tôi kinh ngạc vì bỗng nhiên hiểu ra cái lóe sáng huyền bí ấy của cát. Khi còn là đứa con trai bé nhỏ, ở một ngôi nhà cổ, và có truyền thuyết là ở ngôi nhà cổ này có chôn một kho báu. Tất nhiên, chưa có ai biết cách tìm ra kho báu đó. Có lẽ cũng chưa ai thử đi tìm. Nhưng cái kho báu ấy nó làm cho cả ngôi nhà trở nên thần tiên. Cái nhà của tôi có giấu trong đáy trái tim của nó một điều bí mật...

- Phải, - tôi nói với cậu hoàng tử. - Ngôi nhà, hay ngôi sao, hay sa mạc, cái làm cho những cái ấy trở nên đẹp, cái đó không thể nhìn thấy đâu!

- Em thích lắm, - em nói. - Vì ông cũng đồng ý với bạn cáo của em.

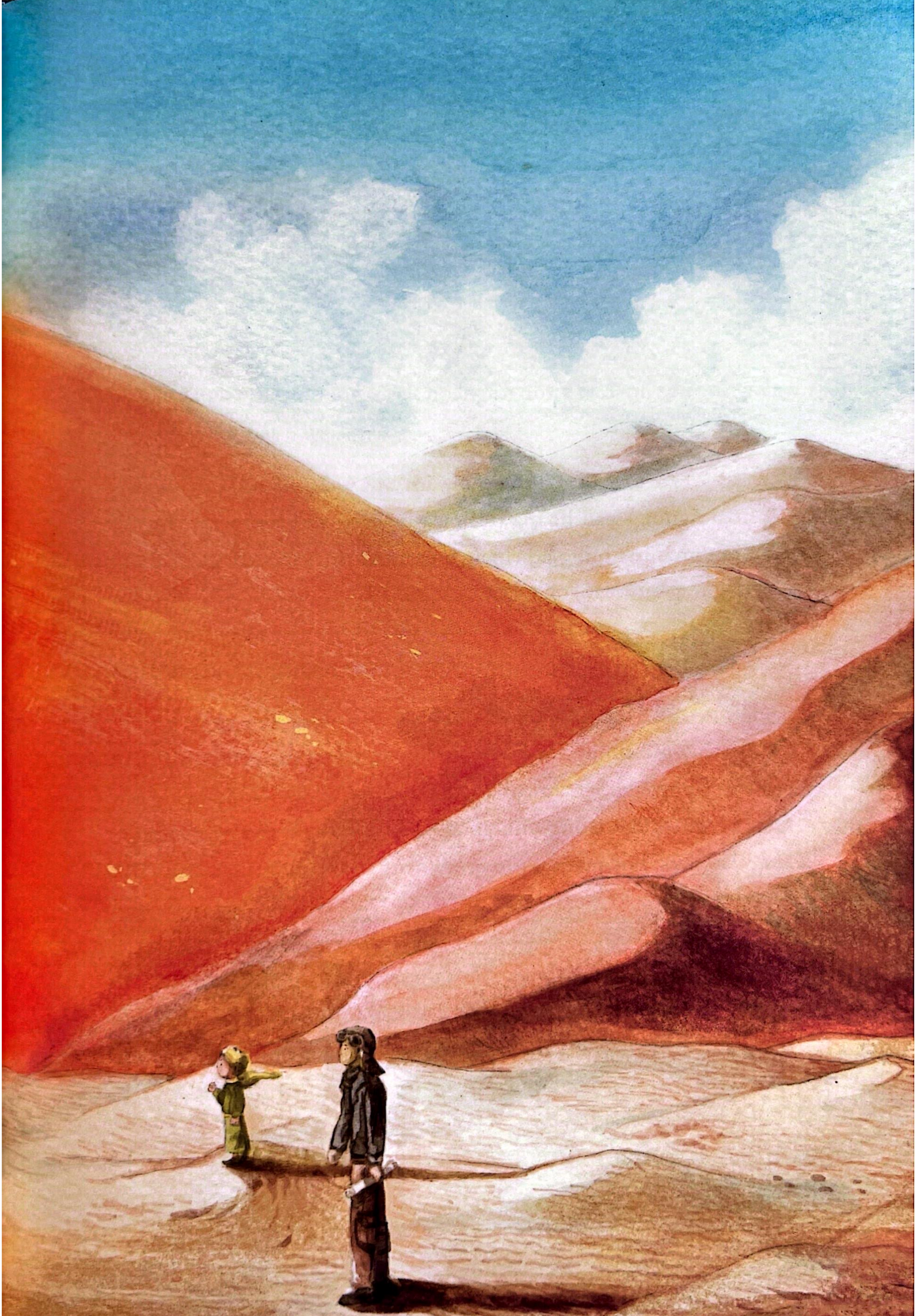
Cậu hoàng tử chợp mắt ngủ, tôi bế em lên vòng tay tôi và lại lên đường. Lòng tôi xúc động. Tôi có cảm giác như đang ôm trong tay một kho báu mong manh. Tôi có cảm giác như trên Mặt Đất này không có gì mong manh hơn. Nhờ ánh sáng trăng, tôi nhìn thấy vầng trán nhợt nhạt ấy, đôi mắt nhắm nghiền các lẵng tóc run rẩy trước gió, và tôi nghĩ thầm: "Cái mà ta thấy đây chỉ là cái vỏ. Cái quan trọng nhất thì không nhìn thấy được..."

Hai môi hé mở của em phác một cái mỉm cười, tôi lại nghĩ: "Cái làm cho ta xúc động nhường này về cậu hoàng tử đang thiếp ngủ đây, đó là lòng chung thủy của em đối với một bông hoa, ấy là hình ảnh một bông hoa trong em chói rực như một ngọn đèn, cả trong khi em ngủ...". Và tôi ước chừng em còn mong manh hơn nữa. Ta phải hết sức chở che cho những ngọn đèn: một ngọn gió có thể thổi tắt được...

Và cứ bước đi như vậy, mà vào lúc tinh mơ, tôi bỗng tìm ra cái giếng.

XXV

Loài người, - cậu hoàng tử nói, - họ chui vào trong các chuyến tàu nhanh, nhưng họ chẳng biết mình tìm kiếm cái gì. Thế mà họ cứ cuống quýt lên, quay cuồng lên...

Và em nói thêm:

- Nào có ích gì...

Cái giếng mà chúng tôi đi tới, nó không giống các giếng sa mạc ở Sahara. Cái giếng Sahara chỉ đơn giản là những cái lỗ đào trong cát. Còn cái giếng kia giống như giếng làng. Nhưng ở đây còn có ngôi làng nào đâu. Thế nên tôi tưởng tôi đang mơ.

- Lạ thật, - tôi nói với cậu hoàng tử, - mọi cái đều có sẵn: cái ròng rọc, cái gầu, và sợi dây...

Em cười, sờ sợi dây, lăn cái ròng rọc. Cái ròng rọc liền rên lên một tiếng giống như tiếng rên của chiếc chong chóng chỉ hướng gió sau một hồi gió ngủ yên lâu quá.

- Ông nghe thấy không, - cậu hoàng tử nói, - ta đánh thức cái giếng này, nó đang hát đấy...

Không muốn em gắng sức, tôi nói:

- Để anh, gầu nặng quá đối với em.

Chậm rãi, tôi kéo gầu lên tận thành giếng. Tôi đặt gầu ngay ngắn trên đó. Trong tai tôi vẫn còn vẳng mãi tiếng reo của cái ròng rọc, và trong nước vẫn còn run rẩy, thấy ánh sáng mặt trời rung lên.

- Tôi thèm giọt nước này đây, - cậu hoàng tử nói. - Cho tôi uống...

Và tôi liền hiểu ra cậu em tìm kiếm cái gì.

Tôi nhấc chiếc gầu lên kề môi em. Em uống, hai mắt nhắm nghiền. Dịu hiền như là lễ Tết. Thứ nước này thật còn là một cái gì khác hơn, không chỉ là một thứ thức uống. Nó sinh ra từ cuộc đi bộ dưới trời sao, từ tiếng hát của cái ròng rọc, từ sự gắng sức của hai cánh tay tôi. Nó tốt lành cho lòng ta, như một món quà tặng vậy. Ngày tôi còn là một cậu con trai nhỏ, ánh sáng của cây Noel, tiếng nhạc của buổi lễ nửa đêm, niềm dịu dàng của các nụ cười như vậy đó, làm nên tất cả ánh chói chang của món quà Noel mà tôi được nhận.

- Loài người nơi ông, - cậu hoàng tử nói, - trồng năm nghìn hoa hồng cùng trong một khu vườn... Thế mà họ chẳng thấy cái họ tìm...

- Họ chẳng tìm thấy đâu, - tôi nói...

- Cái họ muốn tìm lại có thể gặp thấy trong chỉ một đóa hoa hồng hoặc chỉ một ít nước thôi...

- Đúng thế, - tôi nói.

Và cậu hoàng tử nói thêm:

- Mắt vốn mù lòa. Phải dùng trái tim mà tìm kiếm.

... Tôi đã uống no. Tôi thở được nhẹ nhàng. Vào lúc tinh mơ, cát màu mật ong. Tôi thấy sung sướng cả vì cái màu mật ong ấy nữa. Tại sao tôi cứ phải đau khổ làm chi.

- Ông phải giữ lời hứa, - cậu hoàng tử bảo tôi nho nhỏ, bây giờ em đã lại ngồi xuống cạnh tôi.

- Lời hứa nào?

- Ông biết đấy... Một cái rọ mõm cho con cừu của tôi... Tôi chịu trách nhiệm về cái hoa ấy!

Tôi rút từ trong túi ra các bản vẽ phác của tôi. Cậu hoàng tử trông thấy các bức vẽ, vừa nói vừa cười:

- Các cây bao-bá của ông, chúng hơi giống các cây bắp cải...

- Lại thế!

Tôi vốn tự hào biết bao khi vẽ những cây bao-bá!

- Con cáo của ông... hai tai nó... chúng hơi giống hai cái sừng... và lại dài quá kia!

Và em lại cười nữa.

- Cậu không công bằng, cậu nhỏ ơi, tôi vốn chỉ biết vẽ trăn kín với trăn bổ dọc thôi mà!

- Ôi, sẽ đâu vào đấy cả thôi, trẻ con chúng hiểu đấy.

Thế là tôi dùng bút chì phác một cái rọ mõm. Và lòng tôi se lại khi tôi đưa cái rọ mõm đó cho em:

- Em có những dự định mà tôi không được rõ...

Nhưng em chẳng trả lời tôi. Em bảo tôi:

- Ông biết không, ngày tôi rơi xuống Trái Đất... mai đã là kỉ niệm một năm...

Rồi, sau một lát im lặng, em lại nói:

- Tôi rơi xuống ngay cạnh đây...

Và em đỏ mặt.

Và một lần nữa, chẳng hiểu tại sao, lòng tôi tủi cực lạ lắm. Tuy vậy, một câu hỏi chợt buột ra miệng tôi:

- Thế ra không phải ngẫu nhiên mà buổi sáng ấy, tôi gặp em, cách đây tám ngày, em dạo chơi lang thang một mình một nghìn dặm cách mọi vùng có người ở? Bây giờ em trở về nơi em rơi xuống sao?

Cậu hoàng tử lại đỏ mặt.

Và tôi nói, ngập ngừng:

- Vì ngày kỉ niệm, có lẽ thế chăng?...

Cậu hoàng tử đỏ mặt nữa. Em không bao giờ trả lời các câu hỏi, nhưng khi người ta đỏ mặt, như thế có nghĩa là "phải", phải không?

- Ôi! - Tôi nói. - Tôi sợ...

Nhưng em trả lời tôi:

- Bây giờ ông phải làm việc thôi. Ông phải trở về chỗ cái máy của ông. Tôi đợi ông ở đây. Chiều mai ông hãy đến.

Song tôi không yên tâm. Tôi nhớ chuyện con cáo. Khi ta để ai làm cho ta thân quen, thế nào cũng có nguy cơ là ta có thể khóc một tí.

XXVI

Cạnh cái giếng có một bức thành đá cổ đổ nát. Khi ở chỗ sửa máy trở lại chiều hôm sau, từ xa, tôi đã thấy cậu hoàng tử của tôi ngồi vắt vẻo bên trên bức thành đó. Và tôi nghe em nói:

- Thế đằng ấy không nhớ ư? Chưa thật đúng là chỗ này đâu!

Một giọng nói khác có lẽ trả lời em, vì nghe tiếng em đối đáp:

- Đúng chứ! Đúng chứ! Ngày thì đúng, nhưng không phải chỗ này...

Tôi bước tiếp đến chỗ bức thành. Tôi không nhìn thấy, cũng vẫn chẳng nghe thấy ai. Thế nhưng cậu hoàng tử lại đáp nữa:

- Hẳn thế. Đằng ấy hãy xem nơi nào bắt đầu có dấu chân của tớ trên cát. Đằng ấy cứ đợi tớ ở đây. Đêm nay tớ sẽ có mặt đấy.

Tôi chỉ cách bức thành có hai mươi mét và tôi vẫn chẳng nhìn thấy gì.

Cậu hoàng tử, sau một lát im lặng, lại nói:

- Nọc đằng ấy tốt đấy chứ? Đằng ấy chắc là chẳng làm tớ khổ lâu chứ?

Tôi dừng lại, trái tim se thắt, nhưng vẫn không hiểu.

- Thôi, bây giờ đằng ấy đi đi, - em nói. - Tớ muốn bước trở xuống.

Tức thì chính tôi cúi nhìn xuống chân thành, và tôi vội nhảy vọt lên. Nó đó, ngỏng đầu lên phía cậu hoàng tử, một giống rắn vàng có thể diệt ta trong ba mươi giây đồng hồ. Vừa lục túi tìm khẩu súng ngắn, tôi vừa bước sải, nhưng nghe tiếng động của tôi, con rắn liền chuồi trong cát, như thể một dòng nước cạn sót, và chẳng lấy gì làm vội vàng, nó luồn lách giữa các tảng đá, tiếng nó bò nghe hơi lanh canh như tiếng kim khí.

Tôi đến bên bức thành vừa đúng lúc để đón trong vòng tay tôi cậu hoàng tử nhỏ, trắng bệch như là tuyết vậy.

- Lại thế nữa! Bây giờ em lại đi chuyện trò với rắn!

Tôi tháo chiếc khăn vàng kim bao giờ em cũng quàng ở cổ. Tôi đã dấp nước vào hai thái dương em và cho em uống. Và bây giờ, chính tôi không dám hỏi em điều gì. Em nhìn tôi nghiêm nghị và đưa hai tay ôm cổ tôi. Tôi nghe tiếng tim em đập như tiếng đập của trái tim một con chim sắp chết, khi trúng đạn săn. Em bảo tôi:

- Tôi sung sướng lắm, vì biết ông đã rõ máy bay của ông đang thiếu cái gì. Rồi ông sẽ trở về được nhà ông...

- Làm thế nào em biết thế?

Đúng là lúc ấy, tôi vừa định báo cho em biết, tưởng tuyệt vọng rồi hóa ra tôi đã sửa được máy. Em chẳng trả lời sao về câu hỏi, nhưng lại nói thêm:

- Tôi cũng như ông, hôm nay tôi về nhà tôi...

Rồi, giọng ngậm ngùi:

- Nhà tôi ở xa hơn nhiều... đi khó hơn nhiều...

Tôi có cảm giác vừa xảy ra một việc gì dị thường. Tôi siết chặt em trong vòng tay như thường người ta siết chặt một em bé, nhưng tôi vẫn có cảm giác em đang chuồi thẳng đứng xuống một vực thẳm nào đó, và tôi không làm cách nào giữ em lại được...

Mắt em nghiêm nghị, đăm đắm nhìn về một nơi nào xa lắm.

- Tôi đã được ông cho con cừu. Tôi lại có cái hòm cho cừu. Tôi lại có chiếc rọ mõm...

Và em mỉm cười, có vẻ hơi buồn. Tôi đợi rất lâu. Tôi có cảm giác là em dần dà ấm lên:

- Cậu em ạ, cậu có hơi sợ...

Em có sợ, đúng rồi! Nhưng em cười khẽ:

- Chiều nay, em còn sợ nhiều nữa cơ...

Một lần nữa, tôi lại cảm thấy người giá lạnh vì một cái gì đó không thể cứu vãn được nữa. Và tôi hiểu rằng ấy là ý nghĩ rồi đây không bao giờ còn nghe thấy tiếng cười này, đó là điều tôi không chịu được. Tiếng cười ấy của em đối với tôi giống như một cái giếng nước trong sa mạc.

- Cậu em ạ, tôi còn muốn được nghe em cười...

Nhưng em bảo tôi:

- Đêm nay, vừa đúng một năm. Ngôi sao của tôi sẽ lại ở đúng bên trên chỗ tôi rơi xuống năm ngoái...

- Cậu em ạ, chuyện rắn, chuyện hẹn gặp, chuyện ngôi sao này, có phải chỉ là mộng dữ không?

Nhưng em không trả lời câu tôi hỏi. Em bảo tôi:

- Cái gì mà quan trọng, cái đó không thấy được đâu...

- Đúng thế...

- Giống như bông hoa của tôi. Khi ông yêu một bông hoa, mà bông hoa ấy lại ở trên một ngôi sao, ban đêm, khi ông nhìn trời, ông thấy lòng dịu dàng lắm. Toàn thể các ngôi sao đều nở hoa.

- Đúng thế...

- Nước cũng thế. Vốc nước ông cho tôi uống ấy, nó như là nhạc vậy, nhờ cái ròng rọc và sợi dây... ông nhớ chứ... ngon lành thật.

- Đúng thế...

- Đêm ông sẽ nhìn sao. Nhà tôi bé tí teo nên tôi không thể chỉ cho ông đâu là ngôi sao của tôi được. Thế có lẽ lại tốt hơn. Ngôi sao của tôi, đối với ông, sẽ là một trong các ngôi sao kia... Như thế, tất cả các ngôi sao, ông đều sẽ thích nhìn. Tất cả các ngôi sao sẽ là bạn thân ông. Và rồi tôi biếu ông một món quà...

Em lại cười lên nữa.

- Ôi! Em ơi, em ơi, tôi thích nghe em cười như thế này biết mấy!

- Đúng đó là món quà tôi biếu ông... như nước vậy mà...

- Em muốn nói sao?

- Mọi người có những ngôi sao, không của ai giống của ai. Đối với một số, ưa thích đi xa, các ngôi sao là những kẻ dẫn đường. Đối với số khác, chúng chỉ là những đốm sáng nhỏ. Đối với những người khác nữa, họ là nhà bác học, chúng là những bài tính. Đối với lão tư sản tôi kể ấy, chúng vốn là vàng. Nhưng tất cả các loại ngôi sao đều đã tắt. Còn ông, ông sẽ có những ngôi sao trước nay không ai có...

- Em muốn nói sao?

- Rồi đây, ban đêm, khi ông nhìn trời, bởi vì ở một trong những ngôi sao đó có tôi, bởi vì trong một ngôi sao đó có tôi cười, nên ông sẽ tưởng chừng tất cả các ngôi sao đều cười. Ông, ông sẽ có được những ngôi sao biết cười!

Rồi em lại cười nữa.

- Và khi ông đã nguôi rồi (bao giờ người ta chả nguôi đi), ông sẽ bằng lòng đã từng được quen biết tôi. Ông mãi mãi là bạn thân tôi. Ông sẽ thèm được cười với tôi. Rồi đôi khi ông mở cửa sổ nhà ông, tự nhiên thích mở, thế thôi... Các bạn hữu của ông sẽ lấy làm lạ, thấy ông vừa nhìn trời vừa cười. Ông sẽ bảo họ: "Phải, các ngôi sao, lúc nào chúng cũng làm cho mình cười!" Và họ sẽ tưởng ông điên. Tôi đùa ghẹo ông, thế đấy!

Rồi em lại cười nữa.

- Như là đáng lẽ phải cho ông những ngôi sao, tôi lại đưa cho ông hàng đống những cái chuông nhỏ biết cười...

Rồi em lại cười nữa. Và bỗng trở lại nghiêm nghị:

- Đêm nay... ông ạ... ông đừng đến.

- Tôi sẽ không rời em đâu.

- Hình như tôi ốm... Tôi hơi có vẻ sắp chết. Thế thôi mà! Ông đừng đến nhìn trông cảnh đó, không cần đâu...

- Tôi sẽ không rời em.

Nhưng em có vẻ lo lắng.

- Tôi nói với ông cái này... cũng tại con rắn đấy. Chớ để rắn nó cắn ta. Loài rắn, ác lắm. Chúng lại có thể vì thích mà cắn...

- Tôi sẽ không rời em.

Nhưng có cái gì đó làm em yên tâm trở lại:

- Song đúng là đến lần cắn thứ hai thì chúng chẳng còn nọc nữa đâu!...

Đêm ấy, khi em lên đường, tôi không nhìn thấy. Em đã lặng lẽ trốn đi. Khi tôi theo kịp em, em bước nhanh, cả quyết. Em chỉ nói với tôi:

- Ôi, ông đấy ư?

Rồi em cầm tay tôi. Nhưng em lại dằn vặt nữa:

- Ông không đúng, ông ạ. Ông chỉ tổ làm cho ông khổ. Tôi sẽ có vẻ chết, nhưng chẳng phải thật thế đâu...

Còn tôi, tôi nín thinh.

- Ông biết không. Xa lắm! Tôi không lê cái thân xác này về được. Nặng lắm!

Tôi, tôi nín thinh.

- Nhưng nó sẽ cũng chỉ như một cái vỏ già lột ra vứt bỏ. Những cái vỏ già thì có gì đáng buồn...

Tôi, tôi nín thinh.

Em có hơi nản. Nhưng em có vẻ lại gắng sức một lần nữa:

- Sẽ hay lắm chứ, ông? Tôi cũng sẽ nhìn các ngôi sao. Tất cả các ngôi sao sẽ là những cái giếng với một cái ròng rọc cót két. Tất cả mọi ngôi sao sẽ rót cho tôi uống...

Tôi, tôi nín thinh.

- Sẽ thích biết bao nhiêu! Ông sẽ có năm trăm triệu chiếc chuông nhỏ, còn tôi, năm trăm triệu vòi nước uống...

Nhưng bỗng em cũng nín thinh. Bởi vì em khóc...

- Chỗ này. Ông để tôi bước tới một bước, một mình tôi thôi.

Nhưng em bỗng ngồi xuống, vì em sợ.

Em lại nói nữa:

- Ông biết đấy... Bông hoa của tôi... Tôi chịu trách nhiệm về cô ấy! Cô ấy yếu đuối nhường ấy! Cô ấy thơ ngây nhường ấy! Để tự bảo vệ trên đời, cô chỉ có bốn cái gai có nghĩa lí gì đâu...

Tôi ngồi xuống vì không thể đứng được nữa. Em nói:

- Chuyện chỉ có thế thôi mà!

Em lưỡng lự một chút, rồi ngửng lên. Em bước một bước. Còn tôi rầu rĩ không thể nào cử động được.

Chỗ mắt cá của em, chỉ thấy có một thoáng chớp màu vàng. Em đứng một lúc không động đậy. Em không khóc. Em bỗng ngả xuống từ từ, như một cái cây đổ. Mà cũng chẳng có một tiếng động nào. Vì bên dưới là cát.

XXVII

Và giờ đây, đúng vậy, sáu năm đã trôi qua... Tôi chưa kể câu chuyện này. Những bạn bè gặp lại tôi... rất lấy làm thích thấy tôi còn sống mà về. Tôi buồn, và tôi nói với họ: "Mình mệt đấy thôi!"...

Bây giờ tôi đã nguôi nguôi. Nghĩa là... không hẳn là như thế. Nhưng tôi biết cậu em đã trở về cái hành tinh của mình, vì, tinh mơ hôm sau, tôi đã không còn thấy thân xác em. Thân xác ấy nào có nặng gì cho cam... Và bây giờ, ban đêm, tôi thích lắng nghe các ngôi sao. Chúng như năm trăm triệu cái chuông nhỏ...

Nhưng có xảy ra một điều không thường. Chiếc rọ mõm mà tôi đã vẽ cho cậu hoàng tử, tôi đã quên vẽ thêm cái đai da! Thế em làm thế nào buộc rọ ấy vào cho con cừu được? Vậy nên tôi lại tự hỏi: "Việc gì đã diễn ra trên hành tinh của em? Hẳn là con cừu đã ăn mất bông hoa rồi, có lẽ thế..."

Lúc khác, tôi lại nghĩ: "Tin chắc là không! Cậu hoàng tử đêm nào cũng ẩn giấu bông hoa của mình dưới cái bầu kính, và em canh chừng cẩn thận con cừu..." Nghĩ thế, tôi thấy tôi sung sướng. Và tất cả các ngôi sao đều cười lên khe khẽ.

Lúc khác nữa, tôi lại nghĩ thầm: "Ai chẳng có hồi đãng trí, chỉ cần đãng trí một lần thôi, và thế là xong! Một tối nào đó, em quên bẵng cái bầu kính, hoặc con cừu lẻn ra se sẽ trong đêm..." Nghĩ thế, các tiếng chuông liền biến hết thành nước mắt!...

Đó thật là một điều bí mật to lớn. Đối với các bạn là người cũng yêu cậu hoàng tử nhỏ, cũng như đối với tôi, không gì trên vũ trụ này còn giống nguyên như trước, nếu đâu đây, không biết là nơi nào, có một con cừu mà chúng ta không biết, nó có ăn hay đã không ăn một bông hồng...

Bạn hãy nhìn trời. Bạn hãy tự hỏi:

CON CỪU ĐÃ ĂN HAY KHÔNG ĂN BÔNG HỒNG NHỈ?
VÀ BẠN SẼ THẤY LÀ MỌI VẬT LIỀN ĐỔI KHÁC.

Và chẳng một người lớn nào có lúc hiểu được rằng điều đó nó quan trọng đến nhường ấy đâu!

Cảnh này đối với tôi là cảnh đẹp nhất và buồn nhất trên đời. Cũng là cái cảnh ở trang trước thôi, nhưng tôi vẽ lại một lần nữa để chỉ cho các bạn được thấy kĩ. Chính nơi này cậu hoàng tử đã hiện ra trên mặt đất, rồi biến mất. Các bạn hãy nhìn thật chăm chú cảnh ấy để tin được, chắc rồi mình có thể nhận ra nếu một mai bạn có đi châu Phi, có qua sa mạc. Và, nếu một mai mà bạn có qua nơi đó, tôi khẩn cầu bạn, xin chớ vội vàng, hãy đợi lại một chút ngay dưới ngôi sao! Nếu có một em bé đi lại phía bạn, nếu em ấy cười, nếu em ấy có mái tóc vàng, nếu ta hỏi em mà em chẳng trả lời, bạn sẽ đoán được ngay em bé đó là ai. Và nếu như vậy, xin các bạn hãy làm ơn! Chớ để tôi phải buồn mãi: Các bạn hãy viết thư báo cho tôi hay, là em đã lại về...

ANTOINE DE SAINT EXUPÉRY

28/11/2023 (A Duy)

Hoàng Tử Bé

(Tái bản lần thứ nhất)

NHÀ XUẤT BẢN KIM ĐỒNG
55 Quang Trung – Hà Nội. ĐT: 024 3943 4730 – 024 3942 8632. FAX: 024 3822 9085
Internet web site: http://www.nxbkimdong.com.vn – Email: kimdong@hn.vnn.vn

CHI NHÁNH NXB KIM ĐỒNG TẠI MIỀN TRUNG
102 Ông Ích Khiêm – TP. Đà Nẵng. ĐT: 0236 3812 333 – 0236 3812 335. FAX: 0236 3812 334
Email: cnkimdongmt@nxbkimdong.com.vn

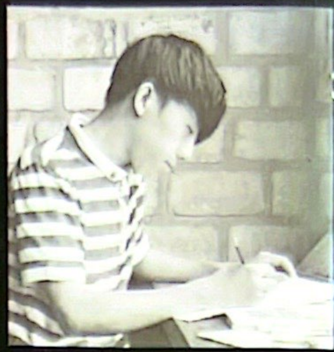
CHI NHÁNH NXB KIM ĐỒNG TẠI TP. HỒ CHÍ MINH
248 Cống Quỳnh, Q.1, TP. Hồ Chí Minh. ĐT: 028 3925 1001 – 028 3925 0987. FAX: 028 3925 1012
Email: cnkimdong@nxbkimdong.com.vn

Chịu trách nhiệm xuất bản: Giám đốc PHẠM QUANG VINH
Chịu trách nhiệm nội dung: Phó Giám đốc VŨ THỊ QUỲNH LIÊN
Biên tập: NGUYỄN THÚY LOAN
Biên tập mĩ thuật: VŨ XUÂN HOÀN
Sửa bài: HOÀNG KIỀU NGA, BÙI HOÀI THU

In và gia công 1.500 bản – Khổ 17 cm x 24 cm – Tại Công ty TNHH In và DVTM Phú Thịnh
Văn phòng: Số 22/3 ngõ 89 Lạc Long Quân, phường Nghĩa Đô, Cầu Giấy, Hà Nội
Địa chỉ sản xuất: Lô B2-2-5 KCN Nam Thăng Long, Bắc Từ Liêm, Hà Nội
Số xác nhận đăng kí xuất bản: 2229-2019/CXBIPH/6-153/KĐ cấp ngày 21/6/2019
Quyết định xuất bản số: 1876/QĐKĐ kí ngày 2/7/2019
In xong và nộp lưu chiểu quý 3/2019

Nguyễn Thành Vũ

(Vũ Mini)

Chàng hoạ sĩ tự do sinh năm 1993, yêu trẻ con và mơ ước vẽ được thật nhiều sách tranh thiếu nhi Việt Nam. Mong muốn của Vũ là nét vẽ và câu chuyện của mình sẽ đến được với nhiều em nhỏ ở vùng sâu vùng xa, nơi các em không có nhiều điều kiện để đọc sách.

... Cậu hoàng tử chợp mắt ngủ, tôi bế em lên vòng tay tôi và lại lên đường. Lòng tôi xúc động. Tôi có cảm giác như trên Mặt Đất này không có gì mong manh hơn. Nhờ ánh sáng trăng, tôi nhìn thấy vầng trán nhợt nhạt ấy, đôi mắt nhắm nghiền các lẵng tóc run rẩy trước gió, và tôi nghĩ thầm: "Cái mà ta nhìn thấy đây chỉ là cái vỏ. Cái quan trọng nhất thì không nhìn thấy được..."

Antoine de Saint Exupéry

www.nxbkimdong.com.vn
www.facebook.com/nxbkimdong

ISBN 978-604-2-14786-6
9 786042 147866
8 935244 831986
6192101440022
Giá: 160.000đ